

СКУПШТИНСКА ХРОНИКА

ПРИПРЕМЕ ЗА ЉЕТО

СКУПШТИНА општине је на сједници одржаној 20. маја усвојила Програм припреме туристичке сезоне 1996. године с извјештајем о реализацији дијела програма и Програм туристичке информативно-пропагандне дјелатности општине Будва за 1996. годину. Те дјели тачке дневног реда биле су прво полувијерије 24. скупштинске сједнице у овом мандату. Програм припреме сезоне, чији су извршиоци Општина и јавна предузећа, је дијелом већ спроведен и не може се говорити о његовом касном усвајању, истакао је у уводном излагању Богдан Ђорђевић, секретар Координacionог одбора за припрему и праћење туристичке сезоне, али и изразио бојазан да неки послови неће бити завршени на вријеме, посебно кад су у питању водоснабдјевање и канализација.

Рајко Миховић, директор Јавног предузећа за управљање морским добром је упознао одборнике с резултатима и плановима овог предузећа у припреми сезоне нагласивши да се припремни објекти укљањују по плану, да дуж штеталишта уз плажу неће бити киоска већ да су они груписани на три мјеста-стазе између штеталишта дуж плаже и улице Словенске обале. Санирац је зид у градској луци у Будви, а извршено је и више бактериолошких анализа воде које су показале да море ни зими није најчистије. Санирац је и дно плаже у Бечићима који су током зиме прокопале буџице. Урађена су и два прототипа монтажних санитарних чворова који ће овог лета бити постављени на плажама.

— Од 1. јуна неће радити ни један објекат без одобрења, нити ће ове сезоне бити као раније рокова за прибављање документације за рад— рекао је Зоран Марашић, начелник Републичке тржишне инспекције за Црногорско приморје, нагласивши да је инспекција већ затворила неколико објеката и да ће од 6. јуна бити појачана са још 15 инспектора.

О припремама Пощте и Дома здравља за сезону говорили су директори Ђорђије Радоњић и Радован Милидраговић, а Вукашин Ђулафић је најавио да ће крајем маја и почетком јуна Будву посетити екипа водеће немачке телевизије СДФ и

да се за то треба добро припремити јер је врло значајно како ћемо се посредством те куће представити њемачким гледаоцима и туристичком тржишту.

Програм туристичке пропагандно-информативне дјелатности, који је такође дијелом реализован, садржи само планове Општине и Туристичког савеза јер већина субјеката (хотелијери, агенције и остала организације) нијесу на вријеме доставили своје предлоге и програме. Између остalog, превиђене су презентације Будве у Београду, Пољској, израда туристичког информатора, туристичког филма, плаката Будванске ривијере, израда фотографија и дијапозитива, плачика градова и насеља и израда најлепшица, значака и привјесака. Осим дјечјег карнавала који је одржан у априлу и „Дана шируна“ који је постао традиционалан, планира се и сусрет градских музика. Предвиђен је и наставак радова на реализацији пројекта туристичке сигнализације.

Скупштина општине је усвојила Одлуку о завршном рачуну буџета општине за 1995. годину, Програм привременог коришћења неизграђеног градског грађевинског земљишта и Одлуку о условима, начину постављања и укљања привремених објеката. Усвојени су детаљни урбанистички планови насеља Бабин до, и Туристичког насеља Бечићи, и урбанистички пројекат Блокарица, а донијете су одлуке о приступању изради детаљних урбанистичких планова Дубовица, Бијели до и Пражно-Каменово. Утврђене су накнаде за привремено коришћење изграђеног и неизграђеног градског грађевинског земљишта, одлука о локалним комуналним таксама и измене и допуне одлуке о административним таксама. Усвојене су одлуке о спољашњем изгледу и кућном реду у стамбеним зградама, о надибији пољопривредног земљишта у Мрчевом пољу, о допуни одлуке о грађевинском земљишту и информације о успјеху ученика основних и средње школе на крају првог полуодијела школске 1995/96. године. Усвојен је и Програм превентивних мјера и активности за заштиту од пожара за љетни период 1996. године. В.М. Станишић

ОДБОРНИЧКА ПИТАЊА И - ОДГОВОРИ

АНКЕТА „ПАРТНЕРА“

ОДБОРНИК Народне странке Драгомир Бубањ је на сједници Скупштине општине 29. фебруара поставио питање о истраживању јавног мјења у општини Будва које је вршила агенција „Партнер“ из Београда у дијелу који се односи на питања 133. „Да ли сте упознати са радом г-дина Рака Радоњића,“ и 134. „У којој мјери сте задовољни његовим радом?“ Одборничко питање је гласило: Ко је аутор овог текста, односно питања, и шта је аутор желио са овим да добије?

Одговор агенције „Партнер“ на ово питање у целости је прочитано секретаром СО Вукашином Марковићем на скупштинској сједници 20. маја и он гласи:

Скупштина општине Будва је од специјализоване истраживачке агенције „Партнер“ из Београда, која се већ више од пет година бави разним врстама истраживања, између остalog и истраживањима јавног мјења, нарочито реализацију истраживања јавног мјења у општини Будва с циљем да се дође до ставова грађана ове општине о најважнијим питањима везаним за живот и рад људи са овог подручја. Треба још напоменути и да општина има право да од специјализованих компетентних истраживачких

агенција наручи оваква истраживања. Не само да има право већ је такав метод рада и пожељан јер се таквим истраживањима може доћи до низа драгоценih података о ставовима грађана који могу бити од велике користи у даљем раду и активностима.

Један од виљева истраживања био је и да се дође до података о упознатости грађана са радом носилаца јавних функција, односно да се дође до података о томе у којој мјери су задовољни вршењем власти на различitim нивоима. Због тога упитник садржи и питања о раду појединичног Имајући у виду да на вршење општинске власти одређени утицај имају локалне, мјесне самоуправе, у агенцији је одлучено да се мало прецизније истражи једна од виших. Избор је пао на Будву II јер је ова територијална јединица једна од највећих у општини, а самим тим она је по броју испитаника била једна од најзаступљенијих.

Чињеница је да се господин Рако Радоњић налази дуж вријеме на челу ове мјесне самоуправе условила је постављање питања о упознатости грађана с његовим радом, односно питање о задовољству његовим радом. Истраживање упознатости грађана са радом неке од личности која обављају јавну функцију,

односно испитивање задовољства његовим радом, је уобичајен и легалан поступак у истраживањима јавног мјења који се примјењује и у свакјем и код нас. Таквом начину истраживања подложни су сви људи који обављају јавне функције — од предсједника државе и владе до нижих локалних функционера и то никад није везано за одређене личности већ за функције које они обављају. Такође треба напоменути да су у сличном контексту грађанима Будве постављена и питања која се односе на друге носиоце јавних функција, а испитаници су, између остalog, износили ставове и о раду предсједника општине Будва.

Дакле, аутори свих питања у упитнику, па и питања која се помињу, је агенција „Партнер“ из Београда, а име господина Рака Радоњића нашло се у упитнику из разлога које смо већ поменули — каже се у одговору агенције „Партнер“ који је потписао замјеник предсједника општине Ковићевић.

Након што је добио одговор на постављено питање одборник Драгомир Бубањ је рекао да је анкетом требало обухватити и друге личности које обављају значајније дужности.

ЗАМЈЕНА ЗЕМЉИШТА

СКУПШТИНА општине је донијела Одлуку о допуни Одлуке о грађевинском земљишту којом је регулисано да се у замјену за грађевинско земљиште на којем грађанин има право коришћења може непосредном погодбом дати друго грађевинско земљиште ако се тиме остварује економски интерес општине.

Досад је било прописано да се земљиште грађанима непосредном погодбом може дати у три случаја (ага грађанин има прече право градње, ако је зграда изграђена без одобрења за грађење па на каданско уклопљена у урбанистички план и као накнада за

одузето земљиште ако је изградња предвиђена урбанистичким планом или пројектом), а усвојеном допуном је то омогућено и у случајевима када грађанин понуди Општини земљиште на којем има право коришћења, а Општина за такво земљиште с обзиром на његове карактеристике, тј. локалитет и површина, има економски интерес. Односно, сада ће се у поступку пред органима општине моћи одлучивати о захтјевима грађана који су Општини предложили замјenu за грађевински плац путем непосредне погодбе.

ристике, тј. локалитет и површина, има економски интерес. Односно, сада ће се у поступку пред органима општине моћи одлучивати о захтјевима грађана који су Општини предложили замјenu за грађевински плац путем непосредне погодбе.

ЗА И ПРОТИВ РАДИО-ПРЕНОСА

ПРИЈЕ преласка на дневни ред отвоена је расправа о иницијативи Народне странке о директном преносу сједница Скупштине општине на програму Радио Будве, која је поднијета почетком марта.

На питање Вукашина Зеновића (НС) шта је с том иницијативом и захтјевом Народне странке одговорио је Рајко Кульчић, досадашњи директор Информативног центра, да одлуку о томе треба да донесе Скупштина општине, али и да Радио-Будва trenутno нема могућности за пренос јер је покварен стари uređaj за пренос, а нови је наручен и треба да стигне за мјесец-два. Вукашин Зеновић је у поновном јављању нагласио да је у питању политичка воља, да то не зависи од технике јер се преносе утакмице па зашто не би и сједнице скupштине општине, а Рајко Кульчић да на Радио-Будви имају двије емисије прире и двије послије скupштинске сједнице и да је то довољно. Завршавајући „уводну“ полемику Вукашин Зеновић је рекао да не сумња да Радио-Будва пренесе шта је Скупштина општине одлучила и закључила, али то је једна ствар, друга шта је на тој истој сједници речено и ко се за шта залагao, и закључујући питањем: није ваљда само Народна странка за директан пренос скupштинских сједница на Радио-Будви?

Вукашин Марковић, секретар СО, је рекао да је и ДПС за јавност рада и да за то постоји политичка воља. То, ипак, треба нормативно уздржати јер постојећа акта не предвиђају директан пренос скupштинских сједница. То се сада ради у Херцег-Новом али има доста захтјева против радио-преноса. Но, рекао је он, треба настојати да се Радио-Будва оспособљава како ће допринијети што бољем информисању јавности.

Драгомир Бубањ из Народне странке је истакао да постоји начело јавности рада, да је радио-пренос потребан, да је то ствар политичке воље, а не техничке могућности или немогућности, а Владо Каженега (ДПС) да је ДПС заинтересован за јавност рада, али да би радио-пренос скupштинских сједница у овом тренутку, уочи избора, имао и негативне последице.

Милко Крвавац (Српска радикална странка) каже да је један од двојице посланика у републичком парламенту који је тражио да се укину директни преноси јер је боље да људи у то вријеме прате редовне емисије. А новац који би се платио за пренос, боље би утрошио у неке друге намјене, на пример за уређење скupштинске сале у којој се обављају и вјенчања.

Лука Баљевић, предсједник Општинског одбора Народне странке, истакао је да баш не вјерује у техничке немогућности преноса и да ту није најбитније нормативно уређење, а овако опозиција нема довoljno простора и ограничена је на саопштења.

Владо Даљчевић (ДПС) сматра да је захтјев Народне странке оправдан, али да то не би шкодило ДПС, јер због тога не би ништа политички изгубила. Ипак, рекао је он, ми смо туристичка општина и не би било добро да у директном преносу расправљамо о, на пример, комуналним питањима.

Љубо Рајеновић (ДПС) сматра да нам је потребан Радио Будва као туристичка радио станица са више забаве, музике и информација, а у форми скupштинске хронике можда би требало да се изјави.

Мило Радуновић (Лiberalni савез) каже да је ЛС радије амандманом на општински акт тражио директан пренос, што тада није прихваћено, али ЛС и даље стоји иза тога предлога. Но, о томе треба да одлучи и Радио-Будва да ли јој то користи или не у програму.

Расправу о захтјеву Народне странке закључио је предсједник СО Жарко Миковић закључком да је битно да се за то створе технички предуслови у Радио-Будви па да се након тога расправља да ли ће или неће бити директног радио-преноса скupштинских сједница, јер је веома битно и какав је квалитет преноса.

ТУРИСТИ ЗА – ФЕСТИВАЛЕ

ОДЛУКОМ о утврђивању накнаде за финансирање послова од непосредног интереса за локално становништво општине обезбеђиваће се посебна средства за финансирање непосредне презентације туристичке понуде општине Будва и средства за финансирање културних и пропагандних манифестија, односно фестивала које организује Скупштина општине Будва.

Ову накнаду ће плаћати грађани који користе услуге смјештаја у туристичким објектима односно туристи, на подручју будванске општине, а она ће износити 30 одсто боравишне таксе у моменту наплате накнаде.

Средства од ове накнаде усмјераваће се организаторима информативно-пропагандних и културних манифестија у Будви а о намјенском коришћењу средстава стараће се извршни орган општине Будва.

ИНИЦИЈАТИВЕ

ИДАН СТЕФАНА ШТИЉАНОВИЋА

— Опш

СЕЛО С ПОГЛЕДОМ НА - ГРАД

Година није велика годињица или јубилеј, али су Марковић одлучили да се састанту 10. маја, обиљеже годињицу рада мјесне самоуправе, да сумирају резултате рада и договоре се о наредним задацима и њиховом извршавању. Дан 10. мај је одређен по датуму одржавања прошлогодишњег оснивачког збора на коме су одлучили да своје организовање подигну на виши ниво и озбиљније почну решавати бројна питања свога села које из године у годину мијења лик постajuћи нешто између села и града, село на вратима Будве, или село с погледом на - град. Зато су као и за свако насеље које настаје незаобилазна питања: пут струја, вода, као главни, и канализација, паркирање возила, одлагање и одвоз смећа као пратећи проблеми.

— Ми смо мјесну самоуправу организовали ради решавања нагомиланих комуналних проблема и наш мандат је мандат инфраструктуре — каже **Јован Марковић**, предсједник МСК. Марковићи истичују да покушавају спојити традиционално и модерно и да на томе траже подршку друштвене заједнице.

подршку друштвено заједнице. Марковићи су већ годинама село које то више није и за разлику од других „на истој надморској висини“ Марковићи нити стагнирају, нити се у њему множе напуштене куће. Сада је у овом селу седамдесетак изграђених кућа, двадесет је у изградњи и недовршених а на десетак започиње градња. Све у свему стотину кућа у селу које је на почетку вијека (1913.) имало 25 кућа.

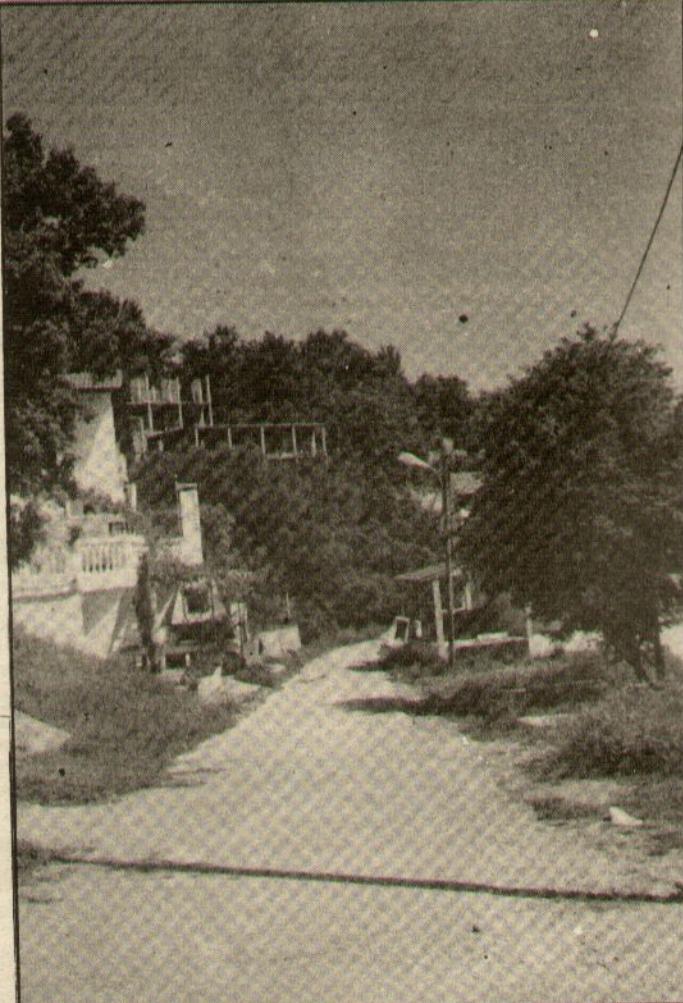
— Процењује се да ће општим сређивањем социјалних прилика у земљи, а због атрактивности положаја, Марковићи ући у период интензивне изградње. Процјена општине мора да акцентира ову чинењицу, а ризик закашњења био би превисок, јер само добро организована и еколошки спрснисходно оријентисана мјесна заједница може да буде успјешна брана већ започетој деструкцији природних ресурса — истиче се у изјештају о раду и наглашава да нијесу у питању никакве амбиције него објективно нарасли комунални проблеми и намјера да се у сарадњи са општинским сруčним службама дјелотоворније утиче на комуналну развој насеља.

на комунални разво насеља. Право комунално питање је струја. Трафостаница од 60 киловата поодавно не задовољава потребе, а нова од 250 киловата постоји само у плановима већ неколико година. Положен је подземни кабал, разријешени имовински спорови око постављања два стуба, а недавно је након више састанака и договора почела и монтажа трафостанице, која треба да се заврши овог прољећа. Предстоји и реконструкција нисконаонске мреже и Марковићи су ту надају помоћи Општине. Скоро решавање проблема струје обећао је на овом састанку и директор Електродистрибуције Новак Станојевић, као и да ће се нови прикупљачи одобравати само уз сагласност Мјесне самоуправе и претходно измирење предвиђених обавеза грађана МС Марковићи.

— Марковићи имају водовод, али због висинских разлика и тешкоће у водоснабдевању. Уз то, не мисли се увијек на друге потрошаче па се један број грађана жалио да нема воде у вријеме кад су други пунили базене за купање, вода се

нерационално троши (нема водомјера), или самовољно се приликом оправки затварају и отварају вентили чиме се ремете снабдевање водом. То највише погађа куће испод Кука и у Радуловићима које су највише и најудаљеније тачке водовода. Надају се, испак, да ће се и то поправити јер су "Водоводи" поверили одржавање

"воду" поверили одржавање свог водовода, а договорена је и контрола исправности мреже

ЗАПИС ИЗ МАРКОВИЋА

ФЕЛЬТОН

МАРКО ЛАЗОВ КУЉАЧА: СЈЕЋАЊА НА МУЧНА ВРЕМЕНА (4)

ТЕМПО: ПРИМЉЕН СИ У КПЈ

- Партија се реорганизује
  - Књиге и приче уз огњиште
  - „Сељачко братство“ и забрана збора на Видовдан

Доје, љета 1937. године, у моје село друг **Светозар Вукмановић** да поново организује рад КПЈ. Виђесмо се први пут. Здрависмо се и причасмо о разним стварима, као што и обично бива кад се људи сртну. Из даље приче уочавам да је комунистички оријентисан и расположен да о томе разговара самном, као да смо се и раније сретали и слободно разговарали. Не знам одкуд ме зна и да је за нешто важно дошао код мене. Стичем утисак да могу с њим слободно да разговарам о идејама и задацима КПЈ, јер сам за себе одabrao баш ту идеју. То је било 1930. године, кад су се моли вршњаци почели разликовати по свом правцу ходања десног старог капиталистичког или лијевог новог социјалистичког пута.

Други дан позива ме Вукмановић да прошетамо вртачама поред села. Одједном стави ми руку на раме и каже: „Марко, дођох по задатку до тебе да ти кажем одлуку Партије да си примљен за члана КПЈ“. Па настави: „Партија знаовољно о теби и твојим политичко-моралним квалитетима и да си сазрио да будеш њен члан“ Рекох: „Хвала, борићу се како вальа да бих успио да се дијелом потврдим да сам ваљан борац за национална и социјална права народа, чији сам син“. Разговор се наставио о политичком стању у Светостефанској општини. Истичем да се једни радују што комуниста нема више место ћуми и жаљење пријатељи Партије што се тако десило и што је Партија затјила под ударцима закона, али је нада остала код великих омладинаца да ће се КПЈ и трећи пут подићи у Паштровићима, на још чвршћим ногама и остати без клецања. Саговорник ми одобрава и приговара дотадашњим комунистима да су чим су добили јак удаја противника, изгубили нада да се може више бити организовано активан члан Партије.

размишљају, па ако се кад се
ми обрате Партији и изјави-
да се желе поново вратити
њене редове, треба их прими-
ти. „Партија се“ - настав-
даље - „ове године реоргани-
зује од врха до дна и поста-
вља и организује на принципима
Большевичке партије
Русији. Сваког ко покаже
желју, потврђену акцијама
да вјерује у Партију треба
добро и дуже времена провје-
равати: шта зна, какви су ми-
лични, морални и други ква-
литети, провјерити колико је
ријешен да жртвује за КП.
Комунисти треба да се боре
страдају и гину за највеће
људске идеале и истине. Да
би сами били такви, да би ре-
ководили масама, морају се
држати највећих људских
револуционарних вриједно-
сти: бити поштен, храбар,
сјестан, идејно и политички
јак.

Вукмановић затим даде директиве." Марко, пошто нема могућности да формирамо ћелију на терену општине Свети Стефан, ти ћеш за ово подручје и за сада остати једини члан Партије у својству и с правима делегата КПЈ. Добијаћеш директиве и материјали шта треба да радиши преко другова, који ће долазити код тебе. Што се год ради у име и за директни интерес Партије треба строго држати у тајности и бити конспиративан. Мора се бити будан и вјешт политичар. Треба учити, читати и стално се изграђивати. Можеш имати везе за координирање заједничких акција с Ивом Миковићем у будванској и с Ником Вуковићем у петровачкој општини, који су задужени тамо као и ти у светостефанској општини. Твој је први и најважнији задатак рад на формирање Партије и СКОЈ-а; одабирање, проверавање и васпитање тог Партији нујног кадра без кога она не може ићи даље. До даљег твоје је једино и највеће руководство Окружни комитет Цетиње, коме си подређен". С тим се заврши тај наш разговор.

бодни вид акције за добробит сељачке масе. Формира се Главни одбор са сједиштем у Цетињу. Предсједник је Душан Капа, који је дуго ишао пролетерским путем по Америци. Након тога, марта 1938. године, саставде се Оснивачка скupштина у селу Тудоровићима са задатком да формира покрет на подручју светостефанске општине. Без муке је успио први чин - формирање Управног одбора, а затим, исто тако, лако се учлали деведесет, већином младих, па и старијих сељака. Тиме се обухватише сва села и глатко је ишло с пословима пропаганде и акције: помоћ мобама нужнима, поправљање путева, оправка школа, оживљавање стarih читаоница и подстичање различних забава, нарочито преокро зиме. Сва материјална и новчана помоћ ишла је по принципу добровољности. Да би акције текле с више разумјевања и политички сигурније, Одбор ријеши да се 28. јуна сазове народни збор свих сељака у Светом Стефану. Тај Бидовдан се узе као дан када су се по старој традицији Паштровићи вјековима састајали и доносили ва-

У двадесетпетој години примљен сам у чланство КПЈ. Здрав сам, политика ми иде од руке. Живим средње и независно од түђег рада. Радим своју земљу и пристојно живим. Од основне школе заволио сам књигу. Читao сам стално и одатле се напајао као жедни хладном водом са извора. Жељно сам слушао приче по нашим огњиштима и бесједе старих људи о добром и поштеним патриотама, храбрим ратницима, добрим радницима и домаћинима, о народним обичајима и понашању старих људи, како су судили и кажњавали кад су главарили. Уз те лијепе приче за једне чуле су се и приче о злим и поквареним људима, издајницима које не треба слушати, нити њиховим стопама корачати. О тим примјерима причали би старији да њима поуче млађе како се треба борити и бити човек и јунак, јер то побјеђује све што не ваља.

Знао сам и директивом ми је потврђено да комуниста мора стално окупљати и радити с масама у својем мјесту: да их организује и предводи у акцијама које су од њиховог интереса, да би тако долазили до побољшања својих права, свог материјалног и културног нивоа. Разговарам са појединцима и групама сељака и настојим да им погодим нешто као уједљиви лијек како треба да се боре против сваког зла.

Почетком 1938. године дође директива да формираам „Сељачко братство“, друштво економско и културно уздаје сељака. Почиње се и ради на основу легано добијених правила. Проналазећи нове путеве и методе борбе, Партија се вјешто изборила код власти да покреје сло-

«МОНТЕНЕГРОАГЕНТ»

Општина Будва је
Монтенегробанком АД
Филијала у Будви и дру-
гим заинтересованим

„Монтенегроагент“ као
дионичко друштво у мје-
шовитој својини.

је власник предузећа
Преостала потребна
средства у новцу и ствари
ма предузеће ће обезбије-
дити у сарадњи са Монте-
негробанком АД. Подори-
ца - Главна филијала
Будва и другим оснивачи-
ма тако што ће се учешће
сваког оснивача поједина-
чно утврдити уговором с

АПЕЛ РОНИЛАЦА ЦРНЕ ГОРЕ

ЗАШТИТИ МОРСКУ ОБАЛУ

РОНИЛАШТВО и заштита мора, били су основна тема расправе коју је крајем априла организовао у хотелу „Могрен“ Ронилачки савез Црне Горе.

Како је у уводном реферату истакао **Веско Мијајловић**, предсједник Ронилачког савеза Црне Горе, наше море привлачи бројне туристе и представља значајну основу привређивања. Експланзију научног туризма међутим прате појаве које узрокују пустошење природних вредности и споменичке баштине. Поједини „рониоци“ каже он, обилазе хидрохемолошка налазишта и односе вриједне експонате који до стижу високе цијене на тржишту Европе.

Мијајловић је итакао да уништавање рибљег фонда разним експлозивним нападавама, узима све више маха, па се дешава да се динамит баца у лукама и на плажама, а од експлозија неријетко страдају и рониоци! Риба се експлозивом лови у увалама и на отвореном мору, а штета од динамита је огромна.

Флора и фауна, по ријечима Мијајловића, уништава се и „качама“ рибарицама које годинама „ору“ морско дно уништавајући рибљу млађ, а проблем представљају и комуналне отпадне воде које пријете да угрозе још увијек чисту морску обалу.

Свим овим појавама, како је тешко мора да хитно отпа-

ти на кај, а рониоци ће у заштити подморја као и увијек имати значајну улогу. У противном, и онако осиромашеном рибљем фонду пријете истребљење.

Истакнуто је да Ронилачки савез Црне Горе данас броји 14 клубова са око 100 чланова

који се обучавају у складу са свјетским стандардима захваљујући помоћи и подршци МУП-а и Министарства спорта Црне Горе. Ронилачки савез је за своје чланове (њих око 100) издао чланске карте и формирао посебну јединицу са задатком да уз помоћ

припадника МУП-а штити море од штеточина.

Наглашена је и потреба чвршће сарадње туризма и спорта, а организовање ронилачких центара на приморју, омогућило би долазак знатног броја иностраних туриста.

Р.Павићевић

ПРЕЗЕНТАЦИЈА У БУДВИ

„ВОЛВО“ НА КРЕДИТ

У хотелу „Могрен“ је 22. маја, потписан уговор о сарадњи између познате шведске фирме „Волво“ и предузећа „Волмонт“ из Подгорице. Овим уговором је, између осталог, претворено, да ће подгоричка фирма коју су основали Агенција за преструктуирање привреде и страна улагања и представници Синдиката Црне Горе.

Уговор су потписали представник „Волмonta“ Драган Меденица и замјеник генералног директора „Волвоа“ Микаел Јоабсон.

Говорећи, након потписивања уговора, на конференцији за новинаре др Шалета Ђуровић из Агенције за преструктуирање привреде и страна улагања је рекао да без нових инвестиција неће бити успјешне приватизације у нашој републици.

Р.П.

Потписивању уговора у Будви су присуствовали амбасадор Шведске у Београду Џорџ Јакобсон, предсједник Привредне коморе Црне Горе и Ђујан Ђукановић, министар за енергетику, индустрију и

ЈАДРАНСКИ МАГИСТРАЛНИ ПУТ ИЗМЕЂУ БУДВЕ, ТИВТА И КОТОРА

ЖУТА ГРЕДА ПРОХОДНА

Јадрански магистрални пут између Будве, Тивта и Котора, преко Жуте Греде, 23. априла пуштен је у саобраћај.

Отварању пута је присуствовао министар поморства и саобраћаја Црне Горе господин Вајслав Мијуновић, који је изјавио да је Јавно предузеће „Црногорапут“, са својим кооперантима, урадило величану обиман посао на санирању клизишта.

Према предлогу Комисије која је била састављена од најбољих стручњака и професора универзитета, урађена је прва фаза санације. Пут је довољно безбедан ниво.

Д. Цвијовић

из Врбаса, Идинија, Јадранска ривијера меса „Плана“ из Велике Плане, као и други.

Коло српских сестара из Будве је недавно још једанпут помогло болницу у Требињу са четири тона хране, затим средствима за хигијену, као и 240 килограма прашка за веш. Превоз је обезбиједио „Кремисимо“ из Будве, а у прикупљању помоћи учествују се још „КЛМ“ из Будве, Пекара „Клас“, Владо Јовићић и Милан Божовић, Холдинг корпорација „Меркур“, предузећа „Линако“ и „Хет-трик“, као и Црвени крст Будве.

Том приликом требињској болници је такође предат и један комби пун одјеће, љекова, телевизор у боји, два усисивача, велика електрична пећ, као и помагала за инвалиде. Поменутом помоћи Клуба Југословија у Њемачкој до Будве је допремио Драган Перић, из Будве, који сада живи у Њемачкој.

Д. Цвијовић

ДОМ ЗДРАВЉА

У СЛУЖБИ ПАЦИЈЕНАТА

Ова установа недавно набавила и аудиокабину за испитивање слуха, а специјалистички прегледи обављају се једанпут или двапут седмично. Хитна медицинска служба биће у главној туристичкој сезони појачана са још једном комплетном екипом.

БУДВА има савремен Дом здравља, у коме се из године у годину повећава обим и квалитет здравствених услуга.

Недавно је ова установа набавила аудиокабину за испитивање слуха, а специјалистички прегледи обављају се сваке сриједе прије подне, као и сваког задњег петка у мјесецу када ординира отоларинголог проф. др Радован Ђорђевић.

Очки љекар ординира првог и задњег петка у мјесецу, рендгенолог уторком и петком, ортопед петком послије подне, пнеумофтизиолог сриједом, хирург понедељком, уролог једанпут у 15 дана...

Већина услуга пацијентима се пружа свакодневно, најчешће у дводневно смјене код љекара опште праске, дјечјег љекара као и стоматолога. Поред три стоматолога који раде у Дому здравља, ангажован је још један стоматолог у Школском диспанзеру за дјечју превентивну стоматолошку заштиту, при Основној школи у Будви.

У дјечјем диспанзеру сада ради тројица љекара, а биће ускоро запослен и педијатар који се тренутно налази на специјализацији на клиници у Београду.

Екипа Хитне службе дежура 24 часа, а у главној туристичкој сезони оваја служба ће бити појачана још једном комплетном љекарском екипом.

У савременој опремљеној Микробиолошкој лабораторији узимају се брисеви свих органа.

Дому здравља недостају скенер, магнетна резонанца, као и квалитетна ултразвучна резонанца.

Нови директор Дома здравља у Будви др Радован Милићевић истиче да здравствена служба мора и даље да се модернизује. Предстоји отварање кабинета за ултразвучну дијагностику а већ је послат један љекар на обуку за рад на овим апаратима. Очекује се да ће у финансирању набавке ових апаратова, који коштају око 60.000 њемачких марака, заједнички учествовати Министарство здравља Црне Горе, Републички фонд здравља, Скупштина општине Будва, као и привредне организације као спонзори, каже он и изражава наду да би овај кабинет могао бити отворен до почетка наредне године.

Доктор Милићевић сматра да би било потребно у Дому здравља оформити и диспанзер за лијечење болесника од шећерне болести. Залаже се, такође, за стално јачање Службе хитне медицинске помоћи, као и оживљавање кућног лијечења и кућног његе.

У Здравственој станици у Петровцу ради само један љекар опште медицине, у дводневној смјени. Грађани су угледном задовољни, али је потребно обезбиједити најмање још једног љекара. То ми је сада нијесмо у могућности сами да обезбиједимо, јер намемо стан да понудимо ономе који би дошао да ради, рекао је др Радован Милићевић, обећавајући, ипак, да ће то питање бити решено до почетка овогодишње главне туристичке сезоне.

Он истиче да и поменути љекар који сада тамо ради, иначе изгјелица, нема стан, већ станује у једном одмаралишту. Стан који је намјенски, (предвиђен за шефа Здравствене станице) и поред бројних извршних судских рјешења, нелегално користи други радник ове станице.

Д. Цвијовић

ПРИПРЕМЕ ЗА ИЗГРАДЊУ ПОСЛОВНО-КОМЕРЦИЈАЛНОГ ТРГОВАЧКОГ ЦЕНТРА

ЗЕМЉИШТЕ „РАДУ“

СКУПШТИНА општине је дала на трајно коришћење Грађевинском предузећу „Рад“ из Београда земљиште за изградњу пословно-комерцијалног трговачког центра у Будви – укупне површине 14.273 квадратна метра, што представља реализацију закључка из разговора војних 14. фебруара о могућностима изградње овог објекта. Тада је, између осталог, закључено да је Будви неопходан један такав велелепни центар по угледу на свјетске метрополе, да медитерански амбијент, туристички имидж Будве и атрактивност локације у центру града и близини старијег града захтијева строге урбанистичко-техничке услове, да су представници ГП „Рад“ изразили заинтересованост да им се уступи локација, да су генерални директори Југословенско-француске банке у Паризу и „Беобанке“ дали подршку овој посlovној оријентацији и да су спремни да финансиски „стану“ иза ГП „Рад“ у реализацији ове инвестиције.

Након добијања аванса, издавања урбанистичко-техничких услова, израде и овјере техничке документације и потписивања уговора о регуларисању комуналне стиче се услови за добијање грађевинске дозволе. С обзиром да је локација у центру града почетак радова је најраније мјесец октобар, а завршетак грађевинских радова 1. јун.

и тражише валоризације, а општину обезбедијети за износ који је платила својевремено бившим власницима.

Након добијања аванса, издавања урбанистичко-техничких услова, израде и овјере техничке документације и потписивања уговора о регуларисању комуналне стиче се услови за добијање грађевинске дозволе. С обзиром да је локација у центру града почетак радова је најраније мјесец октобар, а завршетак грађевинских радова 1. јун.

БИМ „СЛАВИЈА“

ДОВОЉНО МЕСА

НАКОН тромјесечне паузе средином маја је поново отворена продајница Београдске индустрије меса „Славија“ која је годинама била један од важнијих снабдјевача месом и прерадивицама од меса овог подручја.

Бићемо приступачи све потрошачкој квалитетом, асортиманом, конкурентним цијенама и стабилношћу на снабдјевању, не смо у предстојећој сезони, него и током читаве године, и не само за Будву него и шире подручје, каже Сретен Пајовић, помоћник комерцијалног директора БИМ „Славија“ и руководилац представништва у Будви.

Посебна погодност је плаћање на рате које ће се омогућити складашњим организацијама.

КОЛО СРПСКИХ СЕСТАРА

ПОМОЋ БИЈЕЛОЈ И ТРЕБИЊУ

У НИЗУ акција које спроведе скоро двије године, чланице Кола српских сестара из Будве су 22. априла посетиле Дјечији дом „Младост“ у Бијелој и уручиле поклоне који се састоје од школског прибора за 100 ћака, затим 60 пари доњега веша, хране, као и 80 играчака за најмлађе.

Ове поклоне су обезбиједили Црвени крст општине Будва као и Приватно предузеће „Маркан“ из Будве.

Припаднице ове хуманитарне организације су и послије Сајма исхране, који је одржан крајем марта, прикупиле и предале значајну помоћ у храни штитећицима Дјечијег дома у Бијелој. Ријеч је о једној тони сокова, млијека и друге хране. Ова значајна помоћ је прикупљена захваљујући дародавцима, појединим учесницима поменутог Сајма, као што су „Кока-кола“ представништво из Будве, која је највише помагла, затим „Фиделинка“ из Суботице, „Књаз Милош“ стовариште у Будви, ПИК „Врбас“

BUDVA

UGOSTITELJSKO TURISTIČKO TRGOVINSKO PREDUZEĆE
85310 BUDVA Mainski put 17Hotel "Loza" u Budvi,
B kat. sa restoranom
"Pod lozom" i baštomcentrala: 52-667
52-668
recepција: 52-963
komerc.: 52-967
Fax: 51-667**Sinaco**

EXPORT - IMPORT s p. o.

85310 Budva, ul. Mediteranska 7, Yugoslavia
Tel. 086 51 513, Fax: 086 51 175TRGOVINA NA VELIKO I MALO
UVOD SIROVE KAFE

PRODAVNICA MJEŠOVITE ROBE

U NOVOM TRŽNOM CENTRU KOD SEMAFORA U BUDVI

BANEX

proizvodnja, export-import, inženjering, turizam i usluge

"MONTENEGROTURIST"
BUDVADIONIČARSKO DRUŠTVO U MJEŠOVITOJ SVOJINI
Trg Sunca broj 2TURIZAM I UGOSTITELJSTVO
AGENCIJSKO POSLOVANJE
FINANSIJSKI KONSALTING
TRGOVINA NA VELIKO I MALO
ZASTUPANJE I KOMISIONI POSLOVI
VELEPRODAJA I MALOPRODAJA
ALKOHOLNIH I BEZALKOHOLNIH
PIĆA IZ PROGRAMA "TREBJESA",
COCA COLA, AGROKOMBINAT "13 JUL",
"RUBIN", "TAKOVO", "HANI" I DR.

TELEFONI:

51-008, 51-708; direktor Preduzeća
52-930, 51-136; Veleprodaja
52-871; Maloprodaja
51-954; Pravni poslovi
51-290; Finansije**RESTORAN "GRBALJ"**

Trg Sunca bb Budva Tel. 41-564, 51-344, 52-300

**SVI DOMAĆI SPECIJALITETI,
KASTRADINA,
BAKALAR,
SVE VRSTE RIBE,
JAGNJEĆE PEČENJE,
ROŠTILJ,
GOTOVA JELA ...**

**SCI
BUDVA**

85310 BUDVA, Prva proleterska 43/1, Tel.: 086/52-732; Tel/Fax: 086/51-705

SALONI NAMJEŠTAJA

Budva, Tržni centar, Tel. 086/51-883

Budva, Mediteranski sportski centar

Herceg Novi, Robna kuća Topla

Tivat, 21. novembar bb, Tel. 082/61-321, 61-735

- maloprodaja
- veliko prodaja
- inženjering
- usluge

*- prevoz robe trećim licima**Veliki izbor namještaja i roba za opremu domaćinstava i poslovnog prostora*

**SVE VRSTE GRAĐEVINSKIH POSLOVA
STANOVNI ZA TRŽIŠTE
REKONSTRUKCIJE I ADAPTACIJE**

85310 BUDVA, Primorski bataljon 10, te./fax 086/52-790, tel. 51-764

Villa BALKAN
Stari grad

**SVE VRSTE
UGOSTITELJSKIH
USLUGA
PO NAJPOVOLJNIJIM
CIJENAMA**

P.P. "HATTRICK"

Telefon 086/51-802

КЊАЗ МИЛОШ
БУКОВИЧКА Бања - АРАНЂЕЛОВАЦ
ПРЕДСТАВНИШТВО БУДВА

МИНЕРАЛНА ВОДА, СОКОВИ

ПИЋА ДРУГИХ ПРОИЗВОЂАЧА

ПРОДАЈНИ ЦЕНТАР УЛАСТИВИ ГРБАЉСКОЈ

ТЕЛ. 51-297
ТЕЛ. ФАКС 52-518

ДИСКОНТУ БУДВИ, ЦДС ПОДКОШЉУН

ТЕЛ. 52-378

ПРЕВЕНЦИЈА ОБОЉЕЊА СРЧАНИХ АРТЕРИЈА

У часопису European Heart Journal недавно су штампане препоруке Европског друштва кардиолога, који су израдили еминентни стручњаци из Европе и Америке. Текст износи доктринарне ставове о начину спречавања најчешћег узрока смрти одраслих мушкараца старих преко 45 и жена старих преко 65 година.

Одјавно је позната чињеница да су Американци мјерама та��ване примарне превенције битно смањили учесталост инфаркта срца и смртности настале због обобљења такозваних коронарних (кружних срчаних) артерија. Такав тренд такође је присутан и у Европи.

Најакалост од почетка распада Југославије до данашњих дана код нас је проценат обобљених и умрлих од срчане болести и даље у порасту.

Основни узрок овог фаталног узрока смрти јесте склероза артерија које исхрањују срчани мишћи, а која настаје због низа фактора и почне врло рано. Наме, примијетено је да и код људе у врло раном узрасту постоји на аорти такозвана масна пруга, на којој се касније развијају фиброзне плочице и чине зид артерије нееластичним и суженим—погодним за даљи склеротски процес који постепено води условима за настанак инфаркта. У корејском и вијетнамском рату код погинулих америчких војника нађене су артериосклеротичне промјене на срчаним артеријама код више од 75%, где је вјероватно и стрес у друге факторе, битно фаворизовао овакав начин развоја склерозе.

Лијечење коронарне болести медикаментима је веома тешко и често неуспјешно а мора се проводити цијелог живота. Ниједан од сада познати медикамент не може утицати на регресију процеса који је започет у крвним судовима нити га може смањити; може га само дјелом зауставити.

Истовремено елиминација фактора ризика може веома битно успорити процес развоја срчане болести а чак га потпуно зауставити, а по неким студијама постоји вјероватноћа и битног побољшања код већ оштећених крвних судова. Постоји читав низ доказа да начин живота повезан са „западном културом”, исхрана богата зајтеним (животињским мастима), физичка неактивност, пушење, калоријски дисбаланс—неклад између унесене и потрошene енергије—старост, пол, породична историја (наслеђе) веома битно утичу на настанак коронарне срчане болести и њен фаталан исход.

Изгледа да је епидемија инфаркта и низа других савремених болести друге половине двадесетог вијека битно условљена промјеном начина исхране. Препоручује се на основу много бројних научних студија пра-

тизних на хиљадама болесника, да се исхрана од најраније младости мора битно измјени. Смањење уноса 4 намирнице бијеле боје: бијели шећер, бијела масти, бијело брашно и бијела со.

Што више користи нерафинисану исхрану богату биљним влакнima, хлеб од цијelog пшеничнog зrna, поврћe у свим облицима по могућностima свакодневno, свакодневni унос та-kovanih antioksidanaca као што су Ц витамин (bože), бета karotin (шаргарепa и другo зeleno povrće i жuto bože), E витамин – neke vrste biljnih uљa prvenstveno масlinovo, riba barb два puta nedeljno makar i po 30 grama. Количина ukupno унесene masti ne smije biti više od 30% kalorijskih potreba, a ukupan uнос холестерola smanjiti na 300 mg dnevno.

Треба изbjegavati hrana bogata mastima (masno mese, sve vrste prerađevina, pashete, kožnica peradi, bute, loj, majonezi, masni prelivni, chips, zaprckene chorbe, kondenzovano mlijecko, pavlaku, pumomasni sirrevi, nira, sladoledi, pudnizni, pomfrit sa mnogo uљa, brza prijena jela od mesa (hamburzeri, kobasicice). Количinu soli treba znatno reducirati i to početi u dječijem uzrastu.

Пушењe, је одговорно за 50% svih smrtnih slučajeva kojih se mogu izbjegti. Нeжeljeno dejanje duvana direktno je vezano kolicinom duvana koji se dnevno popuši i dužinom pušnjakom staja.

Мада су mehanizmi kojima pušeњe utiče na sklerozu krvnih sudova još nedovoljno jasni oni su nizom studija sigurno potvrđeni. Bolесnik koji ima i načinjeće znake početne koronarne bolesti mora prekriti s pušeњem i to odmah.

Преко 30% američkih puščaka ostavili su pušeњe poslednjih 10 godina, што је одmah rezultiralo smanjenjem broja umrlih od akutne sрчane bolesti. Međutim restrikcije u pušeњu moraju се увести и на radnom mjestu, у средstvima javnog transporta, ресторatorima jer i pasivno pušeњe има pogubne efekte, чак и veћe od aktivnog pušeњa.

Физичка активност

Обавезне vježbe bar tri puta nedeljno u tračanju od 1 часа што подразумева загријевање 5–10 минута, vježbanje 30–40 минута расхлађivanja 10 do 15 минута. Најбољи начин тјелеснog vježbanja је брзи ход или lagano trčanje. Efekti су врло благотворни: битно се снажава nivo štetnog холестерola (LDL) повећava корисни ХДЛ холестерол, смањује tјелесna tehnika uz ogranicavanje исхранe, niz hemodinamskih promjena u toku физичke aktivnosti karakterišu se smanjenjem krvnog pritisaka, успорењem sрчane frekvencije, код mlađih osoba повећava se mišićna masa, bolje se користи kiseonik, subjektivni osjećaj prijateljnosti i bolje kondicije

изразit, bolest podnošenje napora i stresnih stanja. Fizичki trening свакако мора бити индивидуалан, програмiran, а за болесника уз обавезну консултацију лекара.

Крвni прitisak, опшte је прихvaćen stav da је повишен krvni pritisak нарочito dijastolni (doњi) iznad 105 i gorњi iznad 180 bitan faktor rizika za nastanak sрчane bolesti зато га треба liječitiнакон постmrtaњa od 3–4 недељe a kod viših nivoa početi liječeњe odmah bez odlaganja. Особе са нижим pritiskom (dijastolnim) испод 100 треба више пута контролisati i u slučaju peristenske bolesti u tračanju od 3 mjeseca i više ukupno u terapiji.

Холестерol, i lipidi u krvini претстављају знатан ризик ако су повећани преко 6,5 mmol/L.

Opšte је приhvaćen stav da холестерol iznad 8 mora da се одmah почne liječiti првенstveno dijetom 3 do 6 mjeseci, u slučaju neuspjeha треба ukljuciti medicamente (Sinepl, Boluzin). Вrijednosti холестерola niske od 5 су idealne i tu nije potrebna никаква restriktivna dijeta izuzev opštih mјera prevencije ако постоji porodična predispozicija.

Све više vrijeđnosti холестерola треба коригovati умјереним a više strogim dijetama na чак i lijevkovima.

Шећер u krvini

Dobra kontrola glukozе u krvini kod dijabetičara може битно спriječiti pojavu mikro-vascularnih komplikacija na krvnim судовима oka i bubreža где се последице шећerne bolesti načejšće javljaju.

Телесна masa

Održavanje idealne ili bar ujmereno повећane tjelesne mase (do 10%), значајан је фактор и може се постиći само комбинacijom: voće pacijenta, restriktivnom исхранu i физичком aktivnošću. Rijezozne dijetе obично су kratkotrajne i brzo se ponovo vrati izgubljena tjelesna masa. Најбоље је planirati gubitak od 0,5 do 1 kg nedeljno za dugi period uz istovremenu promjenu navika. p27Alkohol.

Oni који имају повишен pritisak morali bi увести restrikcije u kolicini alkohola – ne više od 2 чашице koncentrovanih pića dnevno. Bolest је koristi vino: 1 do 2 чашице. Svaki alkohol konzumirati samo uz јelo. За спровођење svih горе наведених mјera пресудна је voće i svrhataje pacijenta da bitno може утицати na своje zdravlje, svaki evidentan po-remeđaj треба zajednicki rješavati sa řekarom uz dugoročno pranje i neophodnu kontrolu laboratorijskih, ekokardiografskih, EKG nalaza na srcu. Sva dosadašnja istraživanja u svijetu nesumsuivo pokazuju da се једна tako честа, fatalna i nepredvidiva bolest ipak може и предвидjeti i prevenirati i spriječiti.

Др Тадија Николић

Изгледа да је епидемија инфаркта и низ других савремених болести друге половине двадесетог вијека битно условљена промјеном начина исхране. Препоручује се на основу много бројних научних студија пра-

УЧИ ФЕСТИВАЛА МЕДИТЕРАНСКЕ ПЛЕСНЕ „БУДВА '96“

ИЗАБРАНО ЗО КОМПОЗИЦИЈА

На фестивалу медитеранске плеене „Будва '96“ који ће се одржати од 21. до 24. јуна у тачкичарском дјелу ће бити изведено 30 композиција. То су „Серенада“ (аутор Зоран Пророчић), „Повратак“ (Ранко Вујовић-Кико),

„Баошани“ (Слободан Ковачевић), „Овде је мој дом“ (Слободан Ковачевић), „Сјети се“ (Мићо Вујовић), „Њето“ (Мирко Јањанић), „Сирај, свирај мандолино“ (Драгослав Грајић), „Има једна дуга

река“ (Ненад Павловић), „Марија“ (Дарко Солдо) и Предраг Цветковић) „На мору љубави“ (Драган Митрић), „Морска песма“ (Бранислав Живанчевић), „Да ли си икад волео жену“ (Александар Радуловић), „Тао Лоредана ми“ (Драган Марковић), „Зора тек мирише“ (Мирсад Сержатлић), „Још само једном ме воли“ (Игор Перазић), „Анђеле мој“ (Божо Булатовић), „Одлази и не зови ме“ (Зоран Попов), „Дај ми руке“ (Златко

СПЕЦИЈАЛИТЕТИ ПРИМОРСКЕ КУХИЊЕ
припрема: кувар Војо Пићан

ВЕЛИЧАНСТВО – PIZZA

Нико не може да јој одоли онако рскавој, добро зачињеној са додацима од сира, шунке, печурка или плодова мора. Сада не само да се пуно спрема и jede, него се пицу и пјесме и књиге о њој. У новије вријеме има неких тенденција да се традиционално италијанско јело дотјера и „прекомпонује“, што није добро јер се треба строго држati изворног рецепта.

Познаваоци овог чуvenог италијанског јела жеље да једу пицу онако врућу, и добро зачињену. Зато није добро да правимо пице од неких неадекватних материјала и не придржавајући се оригиналних рецепата. А најважнија правила која треба поштовати јесу да се увијек користе првокласни материјали, природни квасац, вода, со и масноћа. Најбоље је кад се тијесто мјесец у пјесци рукује и пеке у стакластим пећима за печење пице, а посебно ако се пеке у пећима где се ложе дрва. Савремена технологија је направила свој корак и пружila нам могућност да је итекако можемо лијепо исечи на електричним пећима обложеним шамотним плочама. И брзо, и чисто и добро. Тијесто треба да се дуго и чврсто мјеша, јер кажу за пицу да је наставак рецепта којим се у Напуљу прави хлеб, а од хлеба зачињеног масlinovim уљем и ситно нарезаним чешњаком правила претећa пице. Али док се стручњаци баве тим, ми бисмо требали бар да поштујемо основна правила изrade пице како би нам крајњи корисници они за које спремамо ово јело, могли да уживају у добро спремљеном јелу. Јер, иако нам је дат простор да можемо комбинovati материјale док израђујемо неко јело, ипак нам једно није доступно да мјешамо нечије укусе – то су права сваког од нас да у жива у јелу по свом сопственом Укусу; да задовољи своја чула.

КАЛЦОНЕ – ВЕКНА

Калцоне је природан наставак пице, тијесто бољатије гарнирано, савије се напоља тако да биде држи разне саставке и наравно да се лакше једе. Знамо да пицу можете увiti u папир и јести рукама, можете је сјечи на дјелове и јести један по један дио, док калцону не можете – морате јести вилушком и ножем. Иако су по укусу обје слични, за калцоне употребите обично тијесто за хлеб.

За припрему овог јела, за шест особа, потребно је: 400 грама просијаног брашна, 20 грама квасца растопљеног у млакој води, масlinovo уље и со. Измијесите да добијете чврсто и еластично тијесто, покријите кромпом и оставите да мирује један сат. Тијесто подијелите на шест дјелова, растављите га до дебљине 3-5 милиметара, те ставите фил најдну страну тијеста, покријите са другом половином. Ивице притисните да се слијепи тијесто и исто

премажите излуpanim жуманцем. Калцоне сложите на плех и пеците на добро загријаној пећници на температури 200-220 степени. За фил вам је потребно: 300 грама свјежег крављег сира, 150 грама младог сира или моцареле, дviјe-три кашике грatanog сира и три-четири јајета.

Фил треба да буде чврст али не сув. Све друго зависи од вашег укуса. Ова верзија израде овог јела је била популарна у античкој Грчкој уз додатак поврћа (блитва, маслиново уље...). Пробајте, можете је по вашем укусу спремати печену, пржену, поховану, чак и кувану.

МАРГАРИТА

Ова пица је добила име по краљици Margarita од Савоје. За њу је спремљена 1889. године на једној вечерњој забави у палати Капо ди монте у Напуљу. То је тробојна пица, или тробојна пица је и радије постојала и њен велики љубитељ је била бурбонска краљица Каролина. Тијесто за „Маргариту“ се спрема као и за остale: прекрије се кришкама парадајза или кешамлом или тврдим сиром пармезаном зависно од укуса. Артичоке оперите, одстранијте већину листова и одржите им дршке тако да остане срце артичоке, кувајте у води у којој сте усули мало ости и кувавте, зависно од величине, 20-40 минута. У трговини их купујемо у конзервисаном стању и тада их обично подгријавамо на уљу или путеру, преливамо са чуvenim сосом „бешамелом“ или тврдим сиром пармезаном зависно од укуса. Артичоке оперите, одстранијте већину листова и одржите им дршке тако да остане срце артичоке, кувавте у води у којој сте усули мало ости и кувавте, зависно од величине, 20-40 минута. У трговини их купујемо у конзервисаном стању и тада их обично подгријавамо на уљу или путеру, преливамо са чуvenim сосом „бешамелом“ или тврдим сиром пармезаном зависно од укуса. Артичоке оперите, одстранијте већину листова и одржите им дршке тако да остане срце артичоке, кувавте у води у којој сте усули мало ости и кувавте, зависно од величине, 20-40 минута. У трговини их купујемо у конзервисаном стању и тада их обично подгријавамо на уљу или путеру, преливамо са чуvenim сосом „бешамелом“ или тврдим сиром пармезаном зависно од укуса. Артичоке оперите, одстранијте већину листова и одр

ИЗ СТОМАТОЛОШКЕ ОРДИНАЦИЈЕ

БАЦИ КВАРНИХ ЗУБА

Дјечја зубна служба је и ове године урадила системске прегледе ученика. Прегледали смо ћаке првих, петих и осмих разреда основне школе и прве и четвртих разреда средњошколског центра, односно 32 разреда са 980 ученика. Првих разреда основне школе има седам са 208 ученика. Процент квара млијечних зуба тога узраста (7 година) је 94% или по ученику у просјеку пет кварних млијечних зуба. Ученици ових разреда имају у просјеку квадран и по један стални зуб (први кутњаци – „шестице“). Све здраве зубе има 1–2 ученика у разреду.

Петих разреда основне школе има шест са 215 ученика. Код тога узраста је претежно стална дентиција, а проценат квара сталних зуба тога узраста (12 година) је 82% или по сваком ученику два квадрана зуба. Рекорд код свих прегледаних по броју свих здравих сталних зуба носи V3 разред где сам нашао да од 34 ученика чак 14 ученика има све здраве зубе.

Осмих разреда осмогодишње школе има пет са 175 ученика. Проценат квара сталних зуба тога узраста (14 година) је 97% или по сваком ученику у просјеку три квадрана зуба! Све здраве зубе имају два до четири ученика у одјељењу, како у којем разреду. Првих разреда средње школе има осам са 252 ученика. Проценат квара сталних зуба тога узраста (15 година) је 97% или по сваком ученику у просјеку четири квадрана зуба. Све здраве зубе имају два до четири ученика у одјељењу. Одјељење броји по 30–так ученика.

Четвртих разреда средње школе има пет и један трећи разред (завршни) за сластичаре, а заједно имају 130 ученика. Проценат кварних сталних зуба тога узраста (18 година) је 94% или по сваком ученику у просјеку три квадрана зуба. Све здраве зубе имају три до четири ученика у одјељењу. Као што се може видjetи подаци су заиста фрапантни. Главни узроци овако лошег става зуба код наше дјеце су лоша хигијена зуба, не-благовремен одлазак код зубног љекара и наследни фактор.

ПРЕВЕНТИВА

Један од главних чинилаца у настанку квара зуба (каријеса) и оболења десни (пародонтопатија) је лоша хигијена уста и зуба, односно присуство наслаге (плака) на зубима. Плаке су безбојне, зелјиве наслаге пуне бактерија. Ако у плаке доспије шећер, бактерије га претварају у киселине које разарају глеђ и тако почиње квадран зуба. У плакама које се налазе близу десних стварају се и друге штетне материје (токсични) које доводе до оболења десни-пародонтопатије. Плаке се лако уклањају обичним четкањем зуба и употребом конција за зубе. Запамтите да се уклањањем плака спречавају оболења каријес и пародонтопатија. Зубе треба прати пажљиво и добро најмање три минута. То практично значи сваки групни зуб коју покрива дужина четкице четката 10–12 пута. За површине између зуба се специјални конци који се може купити у апотеци. Покрети четкицом у правцу горе-доле воде деличично и масирају десни па кориснији од покрета лијево-десно, јер не гурају храну између зуба. Увијек користите за дјецу пасте које садрже флуор. Флуор се стварају у глеђи па успорава квадране зуба. Зубе перите најмање два пута дневно. Обавезно увече, послиje већине јер се у току ноћи стварају највећи плака и ујутру у окну редовног јутарњег одржавања хигијене и умивања. Послиje осталих оброка макар испирањем одстрањите остатке хране.

Трудите се да тако перете зубе и да дјецу тако навикнете. Сваки укућанин треба имаји своју четкицу за зубе. Купујте четкице са заобљеним врхом. Послиje 3–4 мјесеца употребе четкица се деформише па је треба замјенити новом.

Контролишице исхрану чакондесно треба да узимају нову.

РАМ ЗА ЛУДЕ СЛИКЕ

• Или: шта се све догађао овога и маја прије дније
деценије

Петак је, јутро, мајско, седамнаесто. Над Шумадијом ни облачка, зелена поља су пукла у недоглед пуне очи, чист ваздух надима плућа, мисли се смирију пред улазак у храм Божији. Први пут сам у манастиру Љубостиња где монахиње чујају два света женска гроба. Педесетак нас је новинара, не могу сви одједном у цркву, па доста њих посијада у хладовини стојећих липа и топола. И намах мир који ту станује би потремећен од чврљања људи који када се уморе од писања, одмарaju правећи усмене новине. Често занимљијије од оних које изјутра по киосцима чекају радознате.

Стојим између ковчега царице Милице и кћерке господара Драме. Док поглед задржавам на зиду изнад саркофага удовице великомученика Лазара, где су остаци фресака које Турци не уништише сасвим тражећи скривено благо српско, која су преживеле вјекове, разабирам тек по коју из устују главне домаћице манастира, која се једва помињу и из њих излази више шапат него глас.

– Отваран је гроб царице, краљ Петар ослободилац је пред крунисање наредио то. Мислио је да је уз углавље Миличину и Лазареву круну. Не, није била, ту атијело царице бјеше сасвим сачувано...

Пошто Лазару на Косову Турци одрубише главу, царица је стигла овде и као монахиња провела остатак живота. И жене деспота Угљеше у миру, Јефимија потоња, далеко од свијета пуне вјерске теме, овде је плела свилни покров на дар манастиру.

– Око ње се крве народи и гуше (пропадају царства свијет) ваксолик цвиљи /она вјечно са ма злату и свили/...

Док се паље свијеће за живе и мртве, купују иконе и кадионице мале, остављају прилози, напољу врелина и јачи жагор. Неко од колега је донио новине: смијењен је ДЕДА. Аврам националан,творају јаког динара који нас је издавао из блата и кала, достојанство, које нам је било клизнуло до колења, вратио изнад појаса. Упоређују колеге новине, које је како извијестио са сједнице савезног парламента који у оба дома глатко изгласа неповјерење нашем дојурашњем идолу. Као да ми чита мисли, прилази ми стари друг, дугогодишњи уредник и вјечити младић „Новости“ Јован Кесар.

– Е мој Саване, народ ти је српски чудан и пречудан. Прво свог добrog сина прогласијујују, потом му утицне издајнички жиг, онда га објеси и након свега га проглашава свецем.

Не мисли Јован да је деда Аврам, баш ни јунак, ни света, учинио је вели много, али почeo је да се бави политиком. Заборавио да је губернер, почeo да заступа Југославију у свијету, онако по свом нахођењу, без договора...

– Зашто си забојни у здрављу ногу, свађаш се са цијелим свијетом у седамдесет и седмо дина, када сваки други дадаје у болницу, чита неко прије кора гостопримац, који је старајући у ликовници,

ПРИЧЕ С ДРУГОГ КОЛОСЈЕКА

пише: Саво Грегорић

је јануара 1994. рекла „немој у ово“.

Кесарово поређење ми се учинило врло умјесним и у дворишту манастира разви се жива расправа, да живља не може бити. Како и не би када због тог динара сада много боље живимо. Потрчање колеге да из ладњи манастирских подрума за Аврамову двадесетицу (док још вриједи, рекоше) купе по буна вина, црног и бијelog, како већи воли.

– Нијесам очекивао супер – пораз, читају изјаве супер деде, док је бељак на језику, говорио је Скупштини.

– Како да није, смије се Цвијетчанин, новинарски намјон из Зајечара, који је љут само када су боце празне, када им је све ово рекао. Па ређа: можете да укинете пет–шест ваших министарстава, што ће вам 100.000 полицијаца, смањити администрацију, мало мање маркетингских центара, фарбање куле Небојше, када народ на што да једе. Ви у власти имате петсто, можда и хиљаду кола, немојте да зидате виле за премијере. Имате Дедиње тамо горе, прођајте га, имаћете паре. Тражили сте недавно милијарду динара за сјетву, пропаде ако не дате. Нисам дао, а прије неки дан изјаве оних који су тражили паре: сјетву је објављена као ријетко када успјешno. Ето, да сам дао поште би у шпекулацију...

– Пази ово: увијек почнемо с аргонијом (каке ДЕДА њима) нећemo да разговарамо са свијетом, а на крају „скидамо гаћe“. Е, ја то нећu да ради.

Наставља се прича у аутобусу док од Трстеника путујемо ка Врњачкој бањи. Има их и за и против, највише је оних који се само питају: докле ће издржати динар који нас је вратио у живот. Показаће вријеме. Оно је мајсторско решето. А с обзиром да су решета шупљa, бојим се да динар не пропадне брзо, нашалих се.

У хотелу „Звезда“ у Бањи, опет иста прича. Тако је, вјерујем тог тренутка у цијелој земљи. Штрајковали су у Београду, на улицама Ништа било је хиљаде људи који су тражили повећање плате. И гласно – е, па то је за причу, – викали: Авраме царе, не штампај паре! Господине Аврамовићу, свака вама част, писао је на транспарентима.

– Зна народ све, упаде у причу поспани Цвекла, али... Имаћemo скоро пуно паре.

Циник с парама и без паре је исти: ништа га не може изменити, закључи мудро мој друг Јован, прије него што кренумо на другарско вече.

Тијесни рам за луду слику, било је једино што сам могао да закључим.

2.)

Ове сриједе, двадесет и девете у мају деведесет и шесте, рано је двадесет година од како је србијанској равници и преко црногорских планина протртњао први визир. Био је то „плава“ воз којим је изглавњен град у Бару стигао Јадрана. Наређује кратко Ибра, стижу морски плодови из бистрог мора и још чистије Бојане, сиреви и пршут, уље и мед, старо вино из камених подрума вриједних домаћина из Улциња и околних села. Већ изјутра стоје био постављен, али је Ибра премијештао, додавао, измишљао. И оно што се измислило не може. Није обраћао пажњу на масу која је куљала из града и околине ка Мајол плајки, гдје су важни другови, пошто су попили подаста свежих јаја, увјежбавали испред микрофона говоре добродошлице. Надгледали су све то и републички руководиоци, удбојци и други, обилазили и Ибрају трпезу која је представљала стварну слику.

– Алал вјера Ибра, рекоше сви.

– Али је био мало флег-сибиљни рече: занимљиво,

али ја о томе ништа не знам.

– А моје „Новости“ и друге новине су већ биле то објавиле.

– Но, министри и немају баш времена за новине, разуми-јутим.

– Једном малом будванском

колективу мјесечни износ за телефон износи 16.000 динара. Или још увијек пет хиљада немачких марака. Директор се прво чуди чудио, јер ни он, а ни остали нијесу много службено причали. Ни за шеснаестину па и више те суме. И поје човјек у потрагу – данас се може знати све, па и то који број човјек окреће са свог или туђег телефона. И све убрзо би разјашњено: ноћни чувар је љубитељ телесекса. Иамо је ноћима врућују линију, а није знао да је љубав преко телефона тако скупа. Сад ће, веле, морати да прода намјештај да би на-кинацију штету.

– Од данас (када ове новине улазе у штампу) па до среди-

не јуна у Црној Гори ће се вршити попис избеглица. Да се тачно зна, ко су, одакле, колико их је, зашто су ту...

– Пјесник Душко Трифун-

ићи, који је избегао у војвођанску пољу, ту недавно

рече на Бечићкој обали: ја нисам избеглица, ја сам из-маглици.

КУЛТУРНА БАШТИНА

БОГОРОДИЧИН КУЛТ У СТАРОЈ БУДВИ И ОКОЛИНИ

Током двадесет вјекова дуге историје хришћанства, Богородица је сматрана за најсветију и прву међу светитељима, а такође, као мајка и за најмоћнију да пренесе молитве вјерника Христу Богу Оцу. Самим тим, ради је и често представљена на фрескама или иконама, посвећавани су јој многи хришћански храмови, а слава јој је са посебним надахнућем уздизана и у музичи и књижевности. Јер, како наводи Срђан Ђулаков „У Мајци Божјој се сједијила Премудрост небеска и тварна, Дух свети који живи у Њој с тварном људском хипостасјом. Њено тело је постало савршено духовно и прозрачно на небу, у Њој се испунило циљ стварања света, Она је његово оправданje, циљ и смисао, Она и јесте у том смислу Слава света. Боравеши на небесима у прослављеном стању, Богородица остаје Мајка рода људскога, његова молитвеница и заступница“. Од када се у хришћанској историји сликарства отпочело с приказивањем светих ликова, Богородица је представљена са особеним поштовањем, што је резултирало ријетким богатством иконографских рјешења.

Представља се да се најстарији прикази Богородице налазе у римским катакомбама (*Priscila katakombe, katakombe Petra i Marcellina, Kalista katakombe dr.*), које потичу из II или III вијека. Поштовање ове свете личности уздигнуто до маркијанској култи постаје све интензивније и у религиозној мисли и у ликовном приказивању послије Ефешког Васељенског сабора 431. године. Овај култ је и на Западу и на Истоку, у различитим периодима историје, појављивао са карактеристичним особеностима специфичним било за једно или друго поднебље.

И на географском простору Црне Горе, још од раног средњег вијека почeo је да узрасте и да се његује Богородичин култ. Према истраживању Предрага Вукића („Култ Пресвете Богородице у Црној Гори“) у Црној Гори је од око 840 православних цркава 84 или 10% посвећено Св. Богородици, или појединим њеним празницима (Рођење, Ваведење, Успење, Богородичин Покров). Једна од најстаријих цркава у Црној Гори је, свакако, храм Св. Марије у Дукљи коју у свом Јетопису помиње поп Дукљанин. По предању у овој цркви су били крунисани будући дукљански краљеви. Манастир Пречиста Крајинска код Бара, посвећен Успењу Богородице, један је од најстаријих на овом подручју, а саградио га је Св. Кнез Владимира крајем X вијека. Од католичких цркава посвећених Св. Марији за најстарије у Црној Гори се сматрају бенедиктински манастири Св. Марија ин Пунта (840.г.) у Будви и Богородица Ратачка, чије се рушевине налазе између Бара и Сутомора.

На нашем Приморју, поред Скадра и Улциња, Будва у средњем вијеку представља град у коме је Богородичин култ био посебно изражен. Богородица је од давнина сматрана заштитницом и патроном будванског града, а са вјеворнатоћом се може говорити да у периоду XIII-XIV в. у овом граду постојале, чак три цркве посвећене овој светој личности. То су цркве *Santa Maria in Punta* (840.г.), *Santa Maria de Castello* (XII-XIV в.) и *Santa Maria dell'Angelo* (VII в.) – од 1442.г. посвећена Св. Ивану Крститељу (*Santa Maria dell'Angelo*) првобитно била саграђена у VII вијеку. Једна је претпоставка да је у то доба била подигнута ублику ротонде, кружног облика грађевине карактеристичног за рани средњи вијек, док нам друга суперише да је ова црква одувијек имала правоугаону основу. По Крсту Ивановићу до године 1442. ова кatedрална црква је била посвећена Навјештању Славне Дјевице Марије (*Santa Maria dell'Angelo*). У околини старе, зидинама окружене Будве, постоје два манастирска комплекса посвећена Св. Богородици. То су манастири Подластва у Гребљу и Подострог у Подмаинама. Манастир Подластва са црквом посвећеном Рођењу Богородице потиче из XIV вијека, а по легенди га је основао цар Душан и то године 1350. Манастир Подострог је подигао на рушевинама старијег манастирског здања цетињски јеромонах Висарион у доба владике Рувима 1830. године, о чему свједочи тек читљив напис изнад врата у наосу мале цркве. Велика црква истог манастира подигнута је заслугом Владика Саве и Василија Петровића а њено грађење трајало је од 1747. до 1756. године. Обје цркве манастира Подострог посвећене су празнику Успења Богородице, а мала црква у својој унутрашњости чува фреске са ријетким примјером представа „Богородичног Акатиста“ (химни захвалница Богородици за помоћ приликом опсаде Цариграда).

Према историјским изворима, такође је извјесно да су се у околини Старог града налазиле још две цркве посвећене Св. Марији. Једна је била саграђена у Госпоштини, испод брда Спас, док се друга и данас налази код рта Завала, сјевероисточно од старе Будве, у близини села Борети.

Чудотворна икона Богородице–заштитнице града Будве и најјероватније осам цркава посвећених овој светитељки у граду и његовој околини, представља риједак примјер величанja и славе ове културне личности на нашем географском и историјском специфичном простору.

Луција Ђурашковић

СРЕДЊА ШКОЛА „ДАНИЛО КИШ“

МАТУРАНТИ И КУРС

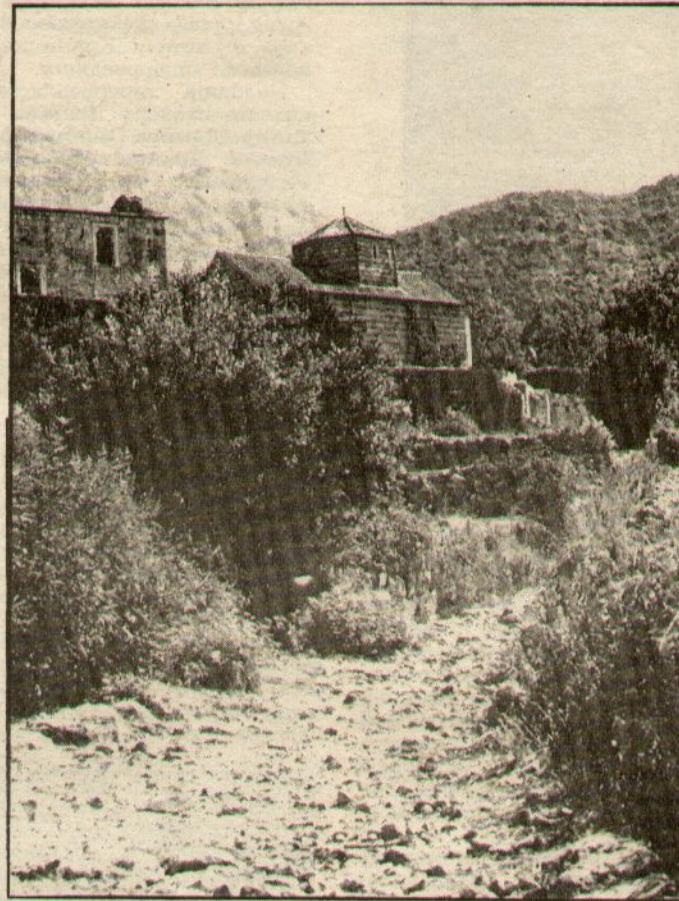
Матуранти у Будви завршили су наставу 17. маја. Матурско веће одржано је 25. маја у хотелу „Аvala“, чиме је још једној генерацији наших матураната призната зрелост.

Ученици ове школе су на међународном спортском средњошколском такмичењу под називом „Млади за мир“, које је одржано крајем априла у Општини Чубарци у Београду, остварили запажене резултате. Фудбалери из Будве су заузели прво место, док је кошаркаши екипа била четвртва.

У току је рачунарски курс за новинаре и остале раднике Радио Будве, односно Информативног центра, који организује Средња школа. Ово је пети такав курс, јер су претходно ову обуку прошли, поред радника Школе, и запослени у Скупштини општине, „Монтенегропромету“ и Дому здравља.

До почетка наредне школске године, биће у Средњој школи дотрајено три ученице, укупне површине око 150 квадратних метара, како би ова значајна установа могла спремно дочекати нове средњошколце, чији се број увећава сваке године. Договор о томе већ је постигнут с предсједником Општине Будва Жарком Миковићем и Заводом за изградњу из Будве а реализацију овог посла помоћи ће и Министарство просвјете.

Д. Цвијовић

Црква Св. госпође у Подостргу

зимо на навод да су грчки монаси основали ову цркву и манастир.

Постоји мишљење да је црква посвећана Св. Ивану Крститељу (*Santa Maria dell'Angelo*) првобитно била саграђена у VII вијеку. Једна је претпоставка да је у то доба била подигнута ублику ротонде, кружног облика грађевине карактеристичног за рани средњи вијек, док нам друга суперише да је ова црква одувијек имала правоугаону основу. По Крсту Ивановићу до године 1442. ова кatedрална црква је била посвећена Навјештању Славне Дјевице Марије (*Santa Maria dell'Angelo*).

У околини старе, зидинама окружене Будве, постоје два манастирска комплекса посвећена Св. Богородици. То су манастири Подластва у Гребљу и Подострог у Подмаинама. Манастир Подластва са црквом посвећеном Рођењу Богородице потиче из XIV вијека, а по легенди га је основао цар Душан и то године 1350. Манастир Подострог је подигао на рушевинама старијег манастирског здања цетињски јеромонах Висарион у доба владике Рувима 1830. године, о чему свједочи тек читљив напис изнад врата у наосу мале цркве. Велика црква истог манастира подигнута је заслугом Владика Саве и Василија Петровића а њено грађење трајало је од 1747. до 1756. године. Обје цркве манастира Подострог посвећене су празнику Успења Богородице, а мала црква у својој унутрашњости чува фреске са ријетким примјером представа „Богородичног Акатиста“ (химни захвалница Богородици за помоћ приликом опсаде Цариграда).

Ученици ОШ „Мирко Срзентић“ из Петровца на Мору су у последњи час отказали учешће. Нажалост, јер су годинама били врло успешни такмичари и редовно односили неку на награду.

Као и ранијих година неколико репитатора је изабрало поезију Десанке Максимовић, али је врло успешни интерпретираша и поетска ријеч Матије Бећковића, Вита Николића, Матеја Бора, Душана Ђуришића и

Бранка Мильковића.

Организатор Сусрета ЈУ Музеји, Галерија и Библиотека“ наградио је сваког такмичара раритетним примјерком књиге пјесника Стефана Митровића (издање из 1970. године) чијој се поезији тек последњих година почела придавati дужна пажња.

Жири сусрета у саставу:

Ранко Павићевић

новинар

Сања Голијанин

библиотекар

Јасна Вукићевић

новинар, издавају

је најбоље репитаторе

и додијелио

вриједне

књиге за освојено I, II и

III мјесто у свакој

такмичарској категорији.

* Прве награде освојиле су САНДРА ЧИЧАРЕВИЋ у млађој и МИЛЕНА МАРИЋ у старијој

группи

и на тај начин стекле

управо учешћа на 22.

републичком сусрету репитатора

28. маја у Бару.

Другопласиране су ДАНИЈЕЛА ПОПОВИЋ и СНЕЖАНА ЗЕНОВИЋ, а треће награде су припала

МАРИЈИ МАНОЈЛОВИЋ

и ЈЕЛЕНИ ВОЈНЯН

Сусрет је поред такмичаског имао и забавни дио програма. У паузи ученици Школе за основно музичко образовање: Филип Баљевић, Дамјан Урошевић, Жана Сушак, Стефан Дракуловић, Александар Аћимовић и Славица Зец поклонили су публици своје музичарење на гитари, хармоници и флаути.

Реализацијом XVIII општинског сусрета репитатора, ова манифестација, већ одавно афирмисана и популарна код ученика, стекла је пунолетност.

Владимира Медиговић

ОПШТИНСКИ СУСРЕТ РЕЦИТАТОРА

САНДРА И МИЛЕНА НАЈБОЉЕ

• Најбоље пласиране ученице представљају нашу општину на републичком такмичењу репитатора 28. маја

У АМФИТЕАТРУ Средње

школе „Данило Киш“ одржан је општински сусрет репитатора. Била је то

смотра најбољих репитатора с подручја наше општине и истовремено елиминаторно такмичење за избор два представника

општине Будва за републички сусрет репитатора. Такмичење се одвијало у дводневне категорије:

учесници млађи од 15 година и средњошколци.

Наступило је 12 ученика ОШ „Стефан М. Јубишић“ и 8 из Средње школе „Данило Киш“.

Своје умијење рецитовања, трудећи се да освоје неку од награда, приказали су нам: Марија Манојловић, Маја Јовић и Дамјан Милевић, Нина Јановић, Сан德拉 Чичаревић, Тина Крковић и Данцица Мијатовић, Бојана Мильанић, Дорис Радић, Данијела Поповић, Данцијела Николић и Маријана Ринић.

Екипу најбољих репитатора Средње школе „Данило Киш“ чинили су: Милена Марин, Маријана Медиговић, Славица Зец и Катарина Фабрис, Јелена Војнић, Александар Крковић и Снежана Зеновић.

Прве награде освојиле су САНДРА ЧИЧАРЕВИЋ у млађој и МИЛЕНА МАРИЋ у старијој

группи и на тај начин стекле

управо учешћа на 22.

републичком сусрету репитатора

28. маја у Бару.

Другопласиране су ДАНИЈЕЛА ПОПОВИЋ и СНЕЖАНА ЗЕНОВИЋ, а треће награде су припала

МАРИЈИ МАНОЈЛОВИЋ и ЈЕЛЕНИ ВОЈНЯН.

Сусрет је поред такмичаског имао и забавни

дио програма. У паузи

ЈУГОСЛОВЕНСКА НАИВА У МОДЕРНОЈ ГАЛЕРИЈИ

КОВАЧИЦА У БУДВИ

Више пута је речено да је „тајна наивне уметности у томе што се она увек изнова рађа и зато што је лепа у тој својој једноставности и непоновљивости што се ствара из срца”, што су говорили и изложене слике на недавно завршеној изложби у Модерној галерији с којом је започета овогодишња ликовна сезона.

Изложба, концептујана као југословенско наивно сликарство, је власништво приватне галерије Павела Бабке из Ковачице мјеста које представља један од центара наивног сликарства на југословенским просторима. Ово, банатско село, удаљено од Београда педесетак километара, представља праву сликарску оазу талентованих самоуких сликара који су одлучили да у своје свакодневне послове укључе и друштво с четвртицом и бојом. Због начине на који представљају свијет око себе, слике им најчешће изгледају неспретне и кругле а то је управо оно што их чини особеним јер се у тој њиховој укочености крије безазленост и чистота израза. Оно што је одмах уочљиво на овим сликама је опчињеност фолклорном традицијом која је успјела да буде до те мјере инспиративна да ови сликари створе аутентична дјела.

Презентацију Ковачице и галерије БАБКА у Модерној галерији представља изложба тридесет слика од којих су петнаест мајстори југословенске наивне уметности. Представљене су и слике Саве Стојкова, Јанопса Месароша, Јана Хусарика, Павела Хајка и других који су направили знатан помак код којих је често пута наглашаван добро савладан сликарски занат. Једноставном иконографијом, а уз очигледно вјешто савладану технику, ови сликари доносе наивну уметносту у своме стваралаштву, обавезно претчући уте своје жанр сцене безграницу љубав и занос према широким пространствима Бачке, Баната и њиховим модрим зимама

И житним пољима.

Петнаест преосталих радова на изложби чиниле су слике ЕВЕ ХУСАРИКОВЕ из Ковачице настале у периоду од 1992. до 1995. године. Све њене слике сачувале су чисту наивност јер је познато да и наивни сликари тешко могу да остану заштићени од утицаја и додира савремених кретања. Ева Хусарикова нам управо доказује да је једна од ријетких која је усјела да сачува чистоту израза правог наивца који слика из душе без икаквих предрасуда. До сада је излагала са наивним сликарима из Ковачице на 110 колективних а имала је и десетак самосталних изложби у земљи и иностранству. Добитница је посебног пријема Седмог бијенала музеја наивне уметности из Јагодине.

Сликарски свијет ове самоуке сликарке су попут дјечије игре насликане свадбе, чување гусака, радови на пољу, жетва и др. Суштину њеног израза чине богате композиције изворним тематским спектром. Она је везана за традицију и самим тим његује народне обичаје, светковине, свечаности и сеоске забаве. Своје сликарко умјеша Ева Хусарикова доказује и допадљивим композицијама а инспирисаним религиозним догађајима. Оно што чини њене слике особыним је и сликарско настојање да

пренесе љепоту краја из ког потиче уз снажно присуство интензивних боја које мотивима дају сјежину несумњиво. Њене слике су и изванредна могућност за етнолошку анализу многих словачких обичаја и вјерских празника. Актери на њеним сликама обучени су у традиционалну народну ношњу коју карактеришу широке сукње са пуно жипона, кецеље и обавезне мараме на главама. Скала боја на њеним сликама подсећа на традицију словачке народне уметности пуне јарких боја тако да говори животним и радосним језиком.

Драгана Ивановић

Резиме ове занимљиве изложбе која је на изјавстван начин и потврдила да је Модерна галерија спремна да у свом програму једном годишње организује изложбу наивних сликара нека буде изјава врсног познаваоца наиве, Ото Бихаљи Мерина, који је записао: "Волимо детињу уметност наивних за то што нам њена исконски једноставна изражajna snaga pomaze da odnosimo tehnicku klimu civilizacije, zato sto nam melen teche u pormeđeni krovotok ovog prostorno i vremenjski otijenok svijeta. Volimo je za to sto nam vrana zrachak arhajicnog predjela izgubljenje slikovitosti."

Драгана Ивановић

„КОНТЕ ЗАНОВИЋ“ НА СТЕРИЈИНОМ ПОЗОРЈУ

ПОТВРДА КВАЛИТЕТА

ПРЕДСТАВА „Конте Зановић“ у продукцији Града театра учествоваће на Стеријином позорју, које ће се крајем маја одржати у Новом Саду.

У Граду театру с поносом истичу чинијеницу да је за девет година постојања Фестивала ово трећа њихова представа која наступа на Стеријином позорју.

Селектор и директор Града театра Бранислава Лижевић овај успех објашњава, прије свега, чинијеницу да се драмском програму посвећује изузетна пажња, нарочито кад су упитању сопствене продукције.

„Конте Зановић“ је изузетна представа у

којој су сви театрски елементи истражени до највиших естетских нивоа. Сваки елеменат представе посебно је високо стилизован, што чини да је укупан резултат достигао висок квалитет и дао једну допадљиву и занимљиву представу, насталу као наставак истраживања легенди овог краја, рекла је Бранислава Лижевић.

Представа је до сада играна само неколико пута на Цитадели у Будви и у Зетском дому на Цетињу, а њоме ће, бити отворен и овогодишњи јубиларни десети фестивал у Будви.

Д.И.

ОАЗА ЗА СЛИКАРЕ

Током ове године у хотелима „Панорама“ и „Краљићина плажа“ организоване су три занимљиве ликовне колоније које су окупиле један број занимљивих сликара. У „Панорами“ су стварали студенти завршне године Ликовне академије са Цетиња и група младих првогорских академских сликара, а у хотелу „Краљићина плажа“ југословенски хиперреалисти.

Колонија хиперреалиста окупила је познате сликаре Драгана Малешевића-Тапија, Дамира Савића, Драгана Илића-Дивога, Драгана Мартиновића, Срећка Радуловића, Васа Доловачког, Горана Митровића и Банете Стефановића који су овде стварали почетком маја.

Говорећи о настојању да окупљају уметнике под крововима својих објеката, директор предузећа „Милочер“ Вељко Кнежевић рече, да на овај начин настоји да обогате просторе својих хотела а рад са сликарима биће њихова стална преокупација.

Пошто радимо током цијеле године,

каже Кнежевић, потрудили смо се да у ван сезони нађемо мјеста за уметнике како би наши објекти имали један нов живот и нову понуду. Пошто сваки од сликара након рада у колонији остави по један свој рад, зидове наших хотела већ красе лијепе слике. Зато нема разлога, да не наставимо сарађују са сликарима и галеријом „КИНГС АРТ“ из Бара чији је власник Гајо Војводић.

— „Било нам је дивно у „Краљићиној плажи“, не скривајући своје одушевљење рекао нам је познати сликар Драган Малешевић-Тапија из Београда. Такву нејевропатну тишину на обали мора никада нијам доживио. Мене иначе подручје Црногорског приморја импресионира и зато сам чест гост на овим просторима. Овде нађем једино тај мир који ми треба, и од средине септембра постају због тога стални становник Приморја“.

Р. Павићевић

КОЛОНИЈА „НАФТАГАС '96“.

У ХОТЕЛУ „Нафтагас“ у Бечејима од 16. до 25. маја, одржана је занимљива сликарска колонија – „Нафтагас '96“. Окупила је двадесетак

сликара из читаве Југославије. Ријеч је о традиционалном мајском окупљању сликара у овом хотелу, који су на изјавстван начин презентована

ли актуелни тренутак југословенске сликарске уметности.

У раду колоније овога пута су, између осталих, учествовали: Здравко Мандић, Божидар Божковић, Радислав Тркуља, Слободан Словинић, Никица Раичевић, Сава Стојков, Павле Блесић, Мома Антоновић, Лука Л

атор и остали.

По завршетку колоније, 25. маја, отворена је изложба слика која ће за госте хотела „Нафтагас“ трајати 100 дана,

а потом ће бити пресељена у Нови Сад, Београд, Подгорицу и Приштину.

П.Р.

Са дјечјег карнавала у Будви одржано 21. априла

У ЦИЉУ што боље организације приватног смјештаја и детаљног упознавања заинтересованих грађана, изнајмљивача соба, апартмана и станове, као и станове и кућа за одмор, са најновијим прописима који регулишу ову дјелатност

(Закон о туризму и угоститељству – „Службени лист Републике Црне Горе“, број 16/95 и Правилника о врсти, минималним условима и категоризацији угоститељских објеката – „Службени лист Републике Црне Горе“, број 42/95). Одељење за привреду и финансије Општине Будва, издаје слеђеће

Да би добили одобрење, зainteresovani građani су дужни да надлежном организацији поднесу захтјев (молбу), који се попуњава на формулару који се може добити у Општини Будва одјељење за привреду.

Уредно попуњен захтјев (молба) се таксира са 10 динара. Поред тога подносилац захтјева је обавезан да унапријед уплати трошкове за рад Комисије за категоризацију, као и трошкове израде посебних ознака категорије соба и апартмана, предвиђених Правилником о категоризацији. Потврде о извршеним уплатама се прилажу уз захтјев за одобрење.

Да би се ажурирао овај веома замашан и важан посао (Будванска ривијера располаже са преко 20.000 приватних објеката којима треба одредити категорију), а и да би се олакшавао и убрзао рад комисије, моле се грађани да пажљиво попуне формулар са свим трајеним подацима.

Извод из Правилника о

категоризацији:

Члан 2 – Угоститељским објектима у смислу овога Правилника сматрају се и собе, односно куће и станове за одмор, који се изнајмљују туристима.

Члан 67. тачка 8. (Категорија угоститељског објекта означава се бројем звјездica).

– прва категорија четири звјездice
– друга категорија, три звјездice
– трећа категорија, двије звјездice
– четврта категорија, једна звјездica

Члан 71. 8 Ознаку категорије са собе, односно станове и куће за изнајмљивање издаје и обезбеђује њену израду надлежни орган локалне управе.

Члан 76. – Предлог за категорију даје Комисија а решење доноси надлежни орган локалне самоправе, коме се и подноси захтјев за одређивање категорије.

Ирестилатите се на
ПРИМОРСКЕ НОВИНЕ

ИЗ СТАРИХ БАУЛА

ПРИПРЕМИЛА
ЉИЉАНА ЗЕНОВИЋ

НАДЕЖДА ПЕШИЋ-МАКСИМОВИЋ

(3)

СПОМЕНИЧКЕ ВРЕДНОСТИ ГРУПАЦИЈА
КУЋА У ПРЖНУ И РАФАИЛОВИЋИМА

● (Из часописа Старине Црне Горе III-IV, Цетиње 1965/6. стране 179-191.)

Низ породичних, повезаних спратних зграда у Рафаиловићима, у које се улази преко спољних степеништа и мањих тераса чини да простор улице – са малом ширином од непуних 4 метара, благо закривљен и преломљен добије неку врсту архитектонског оквира једног интимнијег простора него што је то обична улица. Дуга камена кула која чини саставни део зграде – на којој се домаћи и пролазници удобно одмарaju баш као да су у своме дворишту, појачава интимност улице (сл. 10). Тишина улице коју не може да поремети никакво вило, чини да се тај део улице органски везује за све куће. Она припада свим домаћинствима и добија више функцију њихових дворишта, него комуникације на коју смо навикили код обичних улица.

Постављање камених стеница на уличним просторима, што није случај код сличних породичних кућа у низу у Истри и Далмацији, има своје дубоко функционално оправдање. Спљним стеништима власник је заузев улични простор, добио проширење унутрашњих просторија, и искористио га до максимума. На тај начин стамбени део потпуно је одвојен од просторије која служи као привредни објекат, од конобе. Истовремено ту исту просторију ослободио је од стенишног крака, што није случај са кућама које имају унутрашње стениште и које полази из конобе, као што је то у Пржнику.

Упечатљиве спољашње стенице углавном од грубо обрађеног камена у једном специфичном ритмичком поретку, контрастно се истичу у општој перспективи улице (сл. 11). Све ово јасно потврђује како животно важни елементи једног објекта, као што овај случај показује – улаз у кућу – постају

истовремено и главни композициони елементи тога објекта. Они јасно изражавају повезаност функционалних решења и естетичку концепцију.¹³

Још један елеменат увећава вредност овог амбијента. То је камено гумно, типично и карактеристично за сва села у Паштровићима. Према димензијама једно од постојећа два, има пречник скоро 10 метара и премаша сва гумна која су до сада била позната истраживачима народног живота овог краја¹⁴ (сл. 12 и 13). Тај стари привредни објекат по идејној правилном облику, по трајном материјалу, камену којима је озидан и пажљиво слаган у правилним редовима веома је значајан. Посебан значај овога објекта није само у његовој некадашњој функцији већ и у томе што је био изграђиван заједничким снагама и што показује како је становништво имало пуно разумевања за увођењем друштвене својине над оним објектима који ће служити целином насељу. Братство Рафаиловићи је веома поносно на велико гумно и само изјављује да га чува као „старину“.

Богате кроње дрвећа и сакције цвећа оживљавају и освежавају ову улицу. Неговано цвеће које се тераса прелази преко пуних камених зидова и крупне кроње малобројног дрвећа, и својим облицима и бојама уносе снажан контраст према каменим платним изграђеним зградама (сл. 14).

Све то карактерише овај тихи амбијент, и човек пролазећи овим делом улице која износи нешто више од 100 метара, свесно или несвесно, прима низ различитих естетичких емоција.

Једнообразнови облици елемената куће, детаљи и цели објекти у Пржнику и Рафаиловићима за које се може рећи да су типизовани, представљају сједињавање многовековног ис-

тическог и заједничког учествовања најуког народа у томе стварању. Квалитети и изузетност функционалних решења и естетичку концепцију.¹⁵

Ми немамо велики број овако заокружених руралних целина и тим пре је потребно да обадва примера буду предмет интересовања не само службе заштите¹⁶ него и других служби које би допринеле њиховом најбољем могућем очувању.

Свакодневни живот и потребе људи уносе промене у – за сада добро очуване – групације кућа у низу. Несумњиво да оне умногоме оштећују не само њихов изглед него и целовитост њихове структуре. Тако се постепено и скоро неприметно – јер временом измене у градитељском фонду стичу своју равнопарвност – умањује њихова вредност. Новине које доноси наше време су потребе савременог човека и усклађење потребе које живот поставља са захтевима културне потребе очувања наслеђеног добра није увек могуће најдеалније остварити. Због такве ситуације очувања ових двеју англомерација, на крајњем југу овог дела Боке Которске, је сложеније и веома актуелно.

13 Бранко Максимовић, Пејзаж, климат, зилишче, Декоративное Искусство СССР, 7. Москва 1965. 21.

14 Јован Вукмановић, Нав. дело, 56.

15 Републички завод за заштиту споменика културе СР Црне Горе организовао је испитивање насеља Пржна и Рафаиловића. Аутор овог чланска боравио је на терену од 12-19. августа 1967. године, и непосредно је имао могућности да прикупи материјал, изврши анализе свих групација и да установи њихове карактеристике и квалитете споменичког значаја.

16 МАГУД Сава ЈОВО, из Најељића. Добровољачким увјерењем Т.Д. бр. 2238/35 има признато својство добровољца-борца. До спровођења имовинске расправе о наслеђију, 50.000 дин. у обвезницама је примио дана 12. марта 1941. у депозит Перишин Венцеслав режисер Среског суда у Котору и то: по 10.000 дин. бр. 22601, 22105 и 22106 и по 5.000 дин. од бр. 32201-32204.

3. МАГУД Сава ЈОВО, из Најељића. Добровољачким увјерењем Т.Д. бр. 2238/35 има признато својство добровољца-борца. До спровођења имовинске расправе о наслеђију, 50.000 дин. у обвезницама је примио дана 12. марта 1941. у депозит Перишин Венцеслав режисер Среског суда у Котору и то: по 10.000 дин. бр. 22601, 22105 и 22106 и по 5.000 дин. од бр. 32201-32204.

4. БУКИЛИЦА Божа САВО, из Најељића. Добровољачким увјерењем Т.Д. бр. 5973-35 од 29. јула 1935. год. има признато својство добровољца-борца. До спровођења имовинске расправе о наслеђију, 50.000 дин. у обвезницама је примио дана 12. марта 1941. у депозит Перишин Венцеслав режисер Среског суда у Котору и то: по 10.000 дин. бр. 21702-21704 и по 5.000 дин. од бр. 31033-31036.

5. СЛАДОВИЋ Петра БОЖО, из Најељића. Добровољачким увјерењем Т.Д. бр. 14929/33 од 25. августа 1933., признато му је својство добровољца-борца. Рјешењем Министарства пољoprivredе бр. 99846 од 19. марта 1940. у Београду, признато је Саву право на пријем 4% државних обвезница у износу од 30.000 дин. у номиналној вриједности. Дан 20. априла 1940. преко Пореске управе у Котору, Саво је пријем обвезнице и то: од 10.000 дин. бр. 5943 и по 5.000 дин. од бр. 8649-8652.

5. СЛАДОВИЋ Петра БОЖО, из Најељића. Добровољачким увјерењем Т.Д. бр. 7821-35 од 26. августа 1935. признато му је својство добровољца-борца. Признаје му се право на пријем 50.000 дин. у 4% државних обвезницама ујесто аграрне земље. Ово право пренијето је у на-

варварских имитација са карактеристичним нереалним портретним покушајима. Може се запазити да су те „праве“ варварске имитације коване у Рисну и да су то „келтске имитације“.

У Будви је нађено до сада око двадесет комада Балејевих кованица, од тога су двије „келтске имитације“. Кованице су све од бакра. Примјери су нађени у одбаченој земљи и другом материјалу, који је изношен из Старог града приликом санације. Материјал је депонован на плажи испред хотела „Аvala“ или је бацан у море пред цркве Св. Саве, крај бедема. Сви примјери су оштећени корозијом, тако да им се првобитни пречник нити легенда на реверсу-уколико је постојала не може прочитати. Пречники појединих комада варирају од 15,5 mm (већи) до 11,2 mm (мањи). Томе је узрок увијек корозија која је децентрирала примјери.

На само четири комада су читљиви дијелови записа на реверсу и то: BASY, AIOS, BALL, LLA. Цијели запис треба да гласи: BASYLEOS BALLAIOIS. На аверсу је приказана глава династа окречнута на лијево или десно. Коса је представљена у виду калоте са коврцама која покрива главу и ниско чело. На реверсу је представљана Артамида или Хекате у мироју или покрету на лијево. У испружену десној руци богиња држи бакљу или лук, а у лијевој руци иза тијела држи два кратка копља или стријеле.

Велика је штета што већина нумизматичког материјала није прошла кроз конзерваторску обраду да би тако кованице биле заштићене од неминовног пропадања. На тај начин материјал би био доступан за даљу стручну обраду и од користи за научку.

Мр. Иван Журжул

ТРАЈОГИ ДОКУМЕНТА ПРОШЛОСТИ
ПРИПРЕМА: Mr МАРКО Ђ. ИВАНОВИЋ

(54)

ОБВЕЗНИЦЕ УМЈЕСТО ЗЕМЉЕ

• Из општина: будванске, паштровске и грбаљске.
Извор: Архив Југославије, Београд, Фонд 70 – Министарство финансија КЈ.

ОПШТИНА ГРБАЉСКА –
СРЕЗ БОКОКОТОРСКИ

1. БРАТОВИЋ Трипа ИВО, из Најељића, Добровољачким увјерењем Т.Д. бр. 2214-37 од 26. јула 1937. признато му је својство добровољца-борца. Дан 20. априла 1940. пријем је лично у пореској управи у Котору 50000 дин. државних обвезница и то: по 10.000 дин. од бр. 5956-5958 и по 5.000 дин. од бр. 8669-8672.

2. МАРИЋ Васа ШПИРО, из Најељића. Добровољачким увјерењем Т.Д. бр. 10739-37 од 14. децембра 1937. има признато својство добровољца-борца. На подручју Комисије за ликвидацију аграрне реформе у Петровараду у општини Војводе Степе, добио је добровољачку земљу у површини 5 кат. јут. и 63 кв. хв. Умјесто земље право на Котору са упутом да их преда у депозит Среском суду у Котору до одлуке суда.

3. ТУЈКОВИЋ Ђура СТЕВАН, из Најељића. Добровољачким увјерењем Т.Д. бр. 10739-37 од 14. децембра 1937. има признато својство добровољца-борца. На подручју Комисије за ликвидацију аграрне реформе у Петровараду у општини Војводе Степе, добио је добровољачку земљу у површини 5 кат. јут. и 63 кв. хв. Умјесто земље право на Котору са упутом да их преда у депозит Среском суду у Котору до одлуке суда.

4. МАГУД Сава ЈОВО, из Најељића. Добровољачким увјерењем Т.Д. бр. 2238/35 од 29. јула 1935. год. има признато својство добровољца-борца. До спровођења имовинске расправе о наслеђију, 50.000 дин. у обвезницама је примио дана 12. марта 1941. у депозит Перишин Венцеслав режисер Среског суда у Котору и то: по 10.000 дин. бр. 21702-21704 и по 5.000 дин. од бр. 31033-31036.

5. БУКИЛИЦА Божа САВО, из Најељића. Добровољачким увјерењем Т.Д. бр. 5973-35 од 29. јула 1935. год. има признато својство добровољца-борца. До спровођења имовинске расправе о наслеђију, 50.000 дин. у обвезницама је примио дана 12. марта 1941. у депозит Перишин Венцеслав режисер Среског суда у Котору и то: по 10.000 дин. бр. 21702-21704 и по 5.000 дин. од бр. 31033-31036.

6. МАРКОВИЋ Јова КРСТО, из Шишића. Добровољачким увјерењем Т.Д. бр. 7364-34 од 28. априла 1934. Буру је пријем је пријем је добровољца-борца. Рјешењем Министарства пољoprivredе бр. 68511 од 5. фебруара 1941., наслеђница удова Марковић Јова Стане износ од 50.000 дин. у 4% државних обвезницама ујесто аграрне земље у износу од 50.000 дин. у номиналној вриједности. Дан 20. фебруара 1941. у Пореској управи у Котору је пријем је обвезнице и то: по 10.000 дин. од бр. 21473-21475 и по 5.000 дин. од бр. 30653-30656. Пријем је је Перишин Венцеслав режисер суда.

7. МИЛОШЕВИЋ Марка ПЕРО, из Шишића. Добровољачким увјерењем Т.Д. бр. 7364-34 од 28. априла 1934. Буру је пријем је добровољца-борца. Рјешењем Министарства пољoprivredе бр. 68511 од 5. фебруара 1941., наслеђница удова Марковић Јова (Нику и др.) признаје се право на пријем 4% државних обвезницама ујесто аграрне земље у износу од 50.000 дин. у номиналној вриједности. Дан 20. фебруара 1941. у Пореској управи у Котору је пријем је обвезнице и то: по 10.000 дин. од бр. 7369(37) и по 5.000 дин. од бр. 10709-10712.

8. МАРКОВИЋ Јова КРСТО, из Шишића. Добровољачким увјерењем Т.Д. бр. 8315/37 од 18. октобра 1937. признаје се право на пријем 4% државних обвезницама ујесто аграрне земље у износу од 50.000 дин. у номиналној вриједности, али након предходне проведбе оставинске расправе у

ИЗМЕЂУ
ДВА БРОЈА

ФУДБАЛ, Друга
„Б“ лига:
Железничар-Могрен 4:2,
Могрен-Јавор 1:0,
Сутјеска-Могрен 3:1, Могрен-Нови Сад 1:0; Приштина - Могрен 0:1.

КОШАРКА, Полу-
финale плеј-офа
Црногорске лиге:
Подгорица-Могрен 77:69;

БОТАЊЕ

Прва савезна лига: Будва - Србина 9:3, Калимањац - Будва 0:12, Будва - Козара 8:4, Будва - Калимањац 10:2, Будва - Канарево 10:2. (У првих шест кола Будва је остварила шест победа и заузима прво место).

Републичка лига: Столица - Словенска плажа 5:7, Словенска плажа - Младост 2:10, Словенска плажа - Ривијера 6:6, Ђрђанин - Словенска плажа 0:12, Мељине - Мајини 7:5, Мајини - Јадран 5:7, Жупа - Мајини 10:2, Мајини - Омладинац 8:4, Мајини - Примораш 5:7, Будућност - Омладинац 10:2, Омладинац - Мељине 2:10, Омладинац - Јадран 2:10, Омладинац - Жупа 4:8.

ИЗ БОЋАРСКОГ САВЕЗА**УСПЈЕШАН
СТАРТ**

ПРЕДСЈЕДНИШТВО
Боћарског савеза општине Будва, на сједници одржаној 8. маја, констатовано је да су све будванске екипе на почетку ове године постигле запажене резултате. Боћарски клуб Будва се у савезној лиги од првог кола налази на првом мјесту, а клубови Словенска плажа и Мајини у горњем дијелу табеле у црногорској лиги. Једино је нешто слабији Омладинац који је, с обзиром на искуство играча, у доњем дијелу табеле.

Обезбеђена су потребна средства за такмичење свих екипа чланица савеза у износу од 19.000 динара из општинског budeta. Ради омасовљења боћарског спорта у Будви донесена је одлука о проширењу игралишта са четири на шест згова, и покривању комплетног игралишта, што ће омогућити да се Будва кандидује за сјеветско и европско првенство. Ове радове ће финансирати и извести општина Будва и Дирекција за јавне редове Црне Горе, у склопу изградње пливачког базена који се налази у непосредној близини. Формиран је одбор од 15 чланова на челу са предсједником боћарског савеза Рајкомом Миховићем.

ВАТЕРПОЛО КЛУБ БУДВАНСКА РИВИЈЕРА

ИЗНАД ОЧЕКИВАЊА

На конференцији за новинаре у пријеној у ватерполо клубу „Будванска ривијера“, презентирана је занимљива публикација која садржи анализу сезоне ЈУВАЛ 1995/96 с основама програма за наредну такмичарску сезону.

Говорећи тим поводом директор ватерполо клуба Драган Лијешевић је истакао да је „Будванска ривијера“ у такмичењима у протеклој сезони, постигла резултате изнад очекивања, ако се имају у виду услови у којима се тренирало и играло на савезној и међународној сцени.

Иако без затвореног базена и других неопходних услова за рад, ватерполисти „Будванске ривијере“, нашли су се ове године у финалу Купа Југославије и освојили пехар вицешампиона ЈУВАЛА‘ 96-и такмичиће се у Купу побједника Купова Европе.

У наредну такмичарску сезону, ватерполисти „Будванске ривијере“ улазе, како је рекао Томањан Лијешевић, с великим ам-

бицијама како у лигашком, тако и у међународном такмичењу. За све то, биће потребна реконструкција Управног одбора клуба, Стручног штаба играчког потенцијала, а биће потребно утврдити и нови начин финанисирања. Све ове активности су у току.

Четврогодишњим програмом (1994 до 1998.) јасно је дефинисан став руководства Клуба, да сваке године циљ мора бити трофеј.

До половине јуна, када је неопходно почети са припремама за наредну сезону биће комплетиран Стручни штаб, и освежен играчки кадар.

За наредну сезону биће потребно обезбједити 600.000 марака, што је на ивицу прошле године, па ће се у том циљу образовати тим финансијских стручњака из Општине, предузећа и спонзора, који ће најкасније до краја маја понудити Управном одбору модел финансирања Клуба.

Р. Павићевић

ОСНОВАН ГИМНАСТИЧАРСКИ КЛУБ

СРЕДИНOM априла у Будви је формиран женски клуб за ритмичку гимнастiku који већ окупља 150 чланова.

Иницијатор оснивања овог клуба, била је Весна Радоњић, професор физичке културе и тренер (15 година се активно бавила гимнастиком у Сарајеву и Бањалуци).

Дванаест чланица клуба за ритмичку гимнастiku која је

добио име „Младост“ учествовало је 20. априла на републичком такмичењу у Херцег Новом и у пионирској и кадетској конкуренцији освојиле три прва мјеста. Републичко првенство очекује их 1. јуна у Подгорици, а наредне године, кажу у овом клубу, појавиће се на савезном такмичењу у ритмичкој гимнастici.

Управу клуба чини пет чланова, а предсједник је Желько Вукадиновић. Остале чланови су: Торњиће Пејаковић, Лука Зеновић и Драгица Кукић професори физичке културе.

Чланови вјежбају пет пута седмично по два сата у сали Основне школе „Стефан Митров Љубишић“.

Р.П.

ЈЕДРИЛИЧАРСКА РЕГАТА

У Будви ће се од 27. до 30. јуна одржати међународна једриличарска регата под називом Монтенегро куп '96. Такмичење ће се одржати у класама Оптимист, Ласер стандард и Ласер радијал, а учествоваће једриличари из Италије, Грчке и Мађарске из седамнаест југословенских клубова.

Регату Монтенегро куп '96 је иницирао Једриличарски савез Црне Горе, а организатори су још и Министарство спорта Црне Горе и Општина Будва, спонзорено је на сједници Организационог одбора чији је предсједник Светозар Марковић. Ова спортска манифестијација ће, како се процјењује, допринијети популаризацији једриличарског спорта и побољшању туристичке понуде Црне Горе.

Д.Б.

Најављено је да ће се турнир тројки „Будва '96“ одржати од 12. до 14. јула и да ће бити међународног карактера. Учествоваће двије екипе из иностранства, двије из Србије и четири из Црне Горе.

Д.Б.

**СУСПЕТ РОНИЛАЦА
ПОВЕЉА О
БРАТИМЉЕЊУ**

ПРЕДСЈЕДНИЦИ Клуба за подводне активности „Делфин“ из Будве и „Сирмиум“ из Сремске Митровице, Радомир Вукићевић и Драган Сабљовић, потписали су у Будви, 3. маја, повељу о братимљењу ове две клуба.

Честитajuћи им на томе, секретар Општине Будва Вукашин Марковић је изразио своје ујверење да ће чин братимљења бити мост сарадње између два клуба.

БОКСЕРСКА РЕВИЈА**НАЈБОЉИ
НИКОЛА
СЈЕКЛОЋА**

тимљења бити мост судуше сарадње између двају градова.

Клуб за подводне активности „Сирмиум“ носилац је хидроархеолошких истраживања у Сави, подно Фрушке горе, чувар државне границе на Сави, као и организатор прве пловеће ликовне колоније, која ће се одржати у јулу.

Д.Ц.

У БУДВИ је 26. априла у Медитеранском спортивском центру одржана боксерска ревија „Будва '96“ на којој је учествовало седам екипа из Црне Горе. Гледаоци су у седам борби у јуниорској и шест у сениорској конкуренцији видјели добар бокс, а за боксера ревије проглашен је Никола Сјеклоћа из Боксерског клуба Будва.

У финалном такмичењу шахисткиња за Куп Југославије играло се седам кола по швајцарском систему, а највише успјеха имала је млада Наташа Ђоковић из Београда.

У оквиру 39. шаховског фестивала одржана су и такмичења у омладинској конкуренцији и неколико брзопотезних турнира.

Р. ПАВИЋЕВИЋ

ELEKTROJUG

PREDUZEĆE ZA TRGOVINU, TURIZAM, UGOSTITELJSTVO I USLUGE sa p.o.

Trg Sunca bb Budva, Tel. 41-564, 51-344, 52-300 Telefax: 52-300

- prodaja kompletног elektromaterijala,
- izvođenje radova na trafostanicama, dalekovodima i javnim rasvjjetama,
- polaganje kablova i svi elektroinstalaterski poslovi,
- brze intervencije električara

**БУДВА ПОЛОЖИЛА
ИСПИТ**

- Након Девис куп меч Југославија-Словачка 1:4

Био је то тренутак за незаборав. И за историју тениса. Одржан је први међународни сусрет двају репрезентација на овим просторима. У оквиру највећег тениског такмичења у свијету, познатог по његовом оснивачу Двајту Дејвису, Будва је била домаћина репрезентацијама Југославије и Словачке. Пуне трибине централног тениског терена на Словенској плажи, начињаки балкони сусједних зграда, гледаоци и на крововима. Свирају се државне химне, наши играчи у елегантним „Пуминим“ тренеркама, Словаци са славним Мечиром, постројене судије, скупљачи лопти са БОСС-овим мајицама и шорцевима. Пет акредитованих телевизијских екипа, око 50 новинара, све личи на велики тениски центар и значајан спортски међуњима и Боба Живојиновић, познатих лица из политike, привреде, културе. Спорт заиста зближава. Судија Ерно Ребо из Француске, професионалац у ИТФ (до сада судио три финала Ролан Гароса), педантно мјери сваки детаљ, учествује у свему шта му не може промади. Стадион је беспријекорно срећен, нема замјерке, велики панорама са сјеветским спонзорима: НЕЦ, БОСС, ОПЕЛ, ЦОЦА ЦОЛА... Међу њима и два наша МЕРКУР и БУДВАНСКА РИВИЈЕРА.

Почиње киша, изнајда ТВ екипе шире се мало већи сунцобран, али на њему сјитним словима пише АВАЛА, Педантни Ребо све прекида, сунцобран се мора одстрањити. На терену могу бити само реклами великих спонзора стигле из сјеветске тениске федерације у пет великих кофера и само двије домаће. ТВ екипа и камера кисну али Бруно Ребо је неуморљив. Такав је био и када је нашем најбољем играчу Бојану Вујићу досуђено 15 футолова грешака, јер је главног судију Бугарина Христа Максимовића поставио на сервис линију. Тако строги критеријуми негде ћије изазвали скандал. Ми смо морали сачувати достојанство. Послије санкција сви нас изгледа посматрају кроз дупле наочаре.

Прије меча наши играчи помало у сјенци. У центру су Словаци, велика имена тениса. Кучера и Крошлак су између шездесетог и седамдесетог мјеста на свијету. Наш најбољи Вујић је 360. Екипа Шпанске тениске федерације заузета сама. Мечиром некада четвртим играчом на свијету и олимпијским побједником; који је тенис престао да игра у 26. години.

Али игра је нешто друго. Бојан Вујић добија први сет против фаворизованог Крошлака. Ђорђевић води готово изједначену борбу са Кучером. Али за победу су потребна три добијена сета. Никада наши играчи нису играли на таквим турнирима (а то су Гран Слем турнири и Девис куп где се игра у три добијена сета). Наш дубл Вејн-Зимоњић другог дана је освајајући образ. Побиједио је словачки пар Кучера-Крошлак. Вујић у следећем мечу води против Кучера са 4:1, вјеријемо у чудо. Наши момци превазилазе себе.

Ипак није се могло. Словаци су побједили резултатски уједињиво (4:1) али је сама борба на терену била често равнoprавна. Савезни капитен Радмило Арменулић, који је до сада водио нашу Дејвис куп репрезентацију 32 пута и има изванредне успјехе с њим, рекао је: ово су само почеци једног дана бићемо међу најбољима. Од прошле године наша су сто посто боли. Запазили смо дајена у Сјеветској тениској федерацији Радмила Николић.

Будва је неспорно тениски центар и Црне Горе и Југославије, она очигледно има услове за организацију великих тениских мечева, тениских кампова и у најскорије вријеме морале би постали мјесто где ће се одигравати важни тениски турнири. Оно што је неопходно Будви је јак тениски клуб, све мора да буде повезано са клубом. Морате имати јаке домаће снаге које могу одговорити на све изазове. Велики међународни Челенџер са најградним фондом од 100.000 долара, у септембра че се одржати у Будви у част стогодишњице тениса у Црној Гори. Послије овог Дејвис куп сусрета, Мастерса и Челенџера Будва ће дефинитивно бити на сјеветској тениској малији. Извјештаји са овог међународног сусрета у тенису обишли су свијет. Чули смо само похвале на рачун и организације и града домуна.

Т. Николић

РАДИО БУДВА

98,